

JUTRO

Dnevnik za gospodarstvo prosveto in politiko

Izhaja ob 4. zjutraj.
Stane mesečno Din 45.—; za ino-
zmatstvo Din 40.— neobvezno.
Oglasi po tarifu.
Uredništvo:
Dnevna redakcija: Miklošičeva cesta
št. 16/1. — Telefon št. 72.
Nočna redakcija: od 19. ure naprej v
Knafljevi ul. št. 5/1. — Telefon št. 34.

Upravništvo: Ljubljana, Prešernova
ulica št. 54. — Telefon št. 35.
Inseratni oddelci: Ljubljana, Prešer-
nova ulica št. 4. — Telefon št. 492
Podružnici: Maribor, Barvarska ulica
št. 1. — Celje, Aleksandrova cesta.
Račun pri poštnem črku. zavodu: Ljub-
ljana št. 11.842 — Praha číslo 78.180.
Wien, Nr. 105.241.

Ljubljana, 24. septembra.

Ko čitamo govor, ki ga je imel gosp. Korošec v nedeljo v Mariboru, se nam skoro zdi, da je nekaj boleznih gosp. Stjepana Radića prešlo v predsednika SLS. Demagogija in fraza sta se prese-
lila iz Zagreba v Maribor. Gosp. Korošec svira, da je SDS »kriva« brezposel-
nosti, davkov, eksekucij, SLS pa z 20 poslanci, opetovano na vladi v Beogra-
du in Ljubljani v vseh možnih koalici-
jah, ta pa je seveda nedolžna! Ali ni dr. Korošec sram, da govori tako nepre-
mišljeno? Ali nič ne čuti, kako vsa od-
govornost pada nanj in na pogreško nje-
gove politike?

A pustimo to vprašanje ob strani. O. Korošec je povedal nekaj, kar potrebu-
je odgovora. Pristaši narodnega edin-
stva so mu izdajale, kakor v avstrijski
dobi nemškutariji. On s svojimi klerikal-
ci pa je edini dober Slovenec.

Težko je najti dovolj odločne besede
v okviru novega tiskovnega zakona, da
bi prav označila drznost te klevete. Pod
pritiskom dogodkov in vsled intuicije
dr. Korošec je med vojno gosp. dr. An-
ton Korošec naenkrat začel govoriti jav-
no in zasebno tako, kakor govorimo in
pišemo še danes mi — »nemškutariji«.
Gosp. Korošec je izgovoril precej go-
vorov in napisal slovesne obveze iz-
jave, da so Slovenci, Hrvat in Srbi en
in isti narod in da sta samo nesrečna
zgodovina in volja tuca razdeljevali to
prirodno celoto. Kdor ni tako misli,
kakor je Korošec govoril o narodnem
edinstvu Srbov, Hrvatov in Slovencev,
je bil izdajalec. Taki govori so bili leta
1917., 1918., 1919. in še 1920., dokler se
nislo približale volitve v ustavotvorno
skupščino. »Nemškutarska« doba gosp.
Korošca je trajala tri leta.

Zgodovinarji so sicer drugega mne-
nja. Oni trdijo, da se je s tem svetlim
trenutkom dvignil gosp. Korošec nad
vsakdanost klerikalnega politika. Če
bo kdaj o gosp. Korošču čez deset, dvaj-
set let še govorjeno, bo govorjeno radi
onih lepih troje let, ko je Korošec bil
»izdajalec« v smislu svojega maribor-
skega govora. O dobi, ko je pozabil na
Krekovo evolucijo v Jugoslovena, bo
kaj malo zapomniti o gosp. Korošču. Pa-
del je nazaj v to, kar je bil pred letom
1917.

Zdi se nam, da je nazadovale še bolj;
kajti sicer bi ne zašel v demagogijo, ki
nam jugoslovensko zavednim Sloven-
cem očita, da smešimo kulturne pridobitve.
Samo gg. Hren in Jeglič sta do-
slej sežejala slovensko knjigo, oba vo-
ditelja klerikalne stranke. Ustvarjajoča
sila in kulturno delo naših ljudi in or-
ganizacij pa daleko nadkriljuje vse, kar je
pozitivnega na delu SLS.

Mi spoštujemo naš književni sloven-
ski jezik, a tudi srbsko - hrvatski knji-
ževni jezik je naš in hočemo, da ga im
največ Slovencev popolnoma obvlada.
Mi vvažujemo slovensko individualnost
in nene lepe strani gojimo, smo in osta-
nemo zavedni kot Slovenci, a to nam
ne preprečuje, da se čutimo kot en nar-
od s Srbi in Hrvati. Gosp. Korošec je
iz Jugoslovena stopil nazaj med one
Slovence, ki o svojem narodu tako go-
voro, kakor so nemškutarski Korošci
govorili o Sloventvu. Tudi tam jih še
danes uče, naj bodo samo Korošci in da
je izdajalec, kdor je Slovenec. Mali lu-
dje niso zmogni širše misliti.

Gosp. Korošec je v svojem govoru
žongliral tudi z avtonomijo. Njegova hi-
storična pogreška je bil običaj z Radi-
ćem - republikancem in federalistom.
Tedaj je bila avtonomija, ki jo SLS želi,
federacija. Potem je SLS zlezla nazaj na
»zakonodajno avtonomijo«. Danes
retirira še dalje in misli na tako avtono-
mijo, ki se ne protivi državemu edin-
stvu. Torej nič več zakonodajna avto-
nomija? Ali se tu tudi svita? Mesto »za-
konodajna avtonomija« bo naenkrat pri-
lezla »uredbodajna samouprava«, kakor
jo daje naša ustava. Izgleda, da se tu
pripravlja kapitulacija. Čemu je bilo po-
tem treba sedem let Slovence mučiti z
avtonomijo? Rekli smo, da se duh gosp.
Radića seli v Maribor. On je rekel, da
je bil republikanec in federalist samo,
da so mu šli Hrvati na lim. Nekaj po-
dobnega že zveni iz mariborskega go-
vora.

Kongres italijanskih pravnikov v Trstu

Trst, 23. septembra. a. Današnja seja prav-
niškega kongresa je potekla razmeroma
mirno. Razpravljalo se je o poklicni soli-
darnosti ter o preiskavi in funkciji držav-
nega pravdnika v reformi kazenskega po-
stopanja. Sprejeta je bila soglasna resolucija
poročevalca Sarrochija. Precej razburje-
nja je izzvala prostostna interpelacija radi
nastopa fašistovskih odvornikov v današ-
njih jutranjih listih, kjer so protestirali proti
včerajšnjemu glasovanju. Predsedništvo
kongresa je radi tega izdalo komuniké, v
katerem odločno zavrača fašistovske skle-
pe, češ da je kongres sklepal z dostojan-
stvenostjo in lojalnostjo, kakor so jo navja-
je italijanski odvorniki. Kongres bo še jutri
nadaljeval svoje delo.

Odhod kralja in kraljice iz Črne gore

Kralj dospe danes v Dubrovnik. — Velike priprave v Dalmaciji za sprejem kraljeve dvojice.

(Glej tudi poročilo na 3. strani.)

Cetinje, 23. septembra. p. Davi ob 8. uri je kraljevski par s spremstvom in člani vlade zapustil Cetinje. Množi-
ca naroda je spremljala kralja pri od-
hodu med velikimi ovacijami. Tekom dneva je odpotovalo s Cetinja veliko število gostov. Odhod s Cetinja je bil ravno tako pristržno uprizorjen kakor sprejem. Kraljevski par je bil na vsem svojem potu burno pozdravljen; po ce-
li poti se je zbiralo množestveno prebivalstvo, ki je navdušeno pozdravljalo kralja. Ob 9. uri je kraljevski par do-
spel na Rijeko, kjer so ga zelo sloves-
no sprejeli. Vse mesto je bilo okrašeno s cvetjem in slavloliki z napisi »Dobro nam došli«. Kralj je imel zakusko na dvorišču šole, kjer ga je sprejela velika množica ljudi. Kralja je pozdravil predstojnik občine. Med zakusko je na-

rod plesal kolo okoli kraljevega voza ter so Črnogorci prepevali narodne pesmi. Nato je kralj nadaljeval pot ter prišel ob pol 10. uri v Ribov, odkoder se je sijajno videlo Skadarsko jezero. Slovesen sprejem je bil prirejen kralje-
vi dvojici tudi v Virpazarju. Predstoj-
nik občine je ponudil kruha in soli ter sta kralji in kraljica tudi tam nekoliko obedovala. Zvečer je kraljevski par do-
spel v Bar.

Dubrovnik, 23. septembra. p. Za spre-
jem kralja se vrše velikanske priprave. Vse mesto je že sijajno okrašeno. Na Pilani je postavljena tribuna za kralja, pred katero bo defilirala vojska. Davi je došel v Gruz oddelek kraljevske garde in dve bateriji topništva. Kralj pride v Dubrovnik 24. septembra.

Situacija v „znaku“ šepetanja

Velika vznemirjenost v beograjskih političnih krogih radi nesigurne situacije. — Vsestransko nezadovoljstvo z radičevci. — Impenjujoči uspehi SDS.

Beograd, 23. septembra. p. Dasi se v Beogradu ne nahaja veliko število politi-
kov, vendar med njimi, ki se nahajajo tu, posebno med člani vladne večine, očitno vlada velika vznemirjenost in nervoznost. Dr. Ivković je to razlo-
ženje prav dobro označil, ko je danes izjavil: »Situacija se danes nahaja v znaku šepetanja.«

Značilno je, da se v vseh političnih krogih naglašajo, da je današnja koalici-
ja že nemogoča. Nocoj se je posebno poudarjalo, da je ob priključitvi sva-
stnosti na Cetinju kralj ostal dalj časa v raz-
govoru z Davidovičem. V vrstah radi-
kalov se vsak dan množe pritožbe proti radičevcem. Radikalni so zamerili Ste-
panu Radiću, da se ponuja v vlado kot podpredsednik, kar bi oni vsekakor ne-
radi sprejeli. Radić je s svojimi govori v Zenevi, posebno z govorom o begun-
cih sebe toliko kompromitiral, da niso samo radikalni z njim nezadovoljni, temveč tudi radičevci. Večerje »Novosti« trdijo, da vlada velika nezadovolj-
nost tudi proti Pavlu Radiću.

Zanimivo je, da se zopet veliko go-
vori o kombinaciji s samostojnimi de-
mokrati. Pri radikalih je veliko pozor-
nost vzbudila vest, da se radičevcem ni posrečilo, da bi imeli v Bosni vsaj en sestanek, dasi so jih poskušali več. V Prozoru so delali velike priprave za shod, prišlo pa je vsega skupaj sedem ljudi. Veliki uspehi samostojnih demo-
kratov, posebno na Pribečevičevih shodi prizadevajo vsem pristašem današnje vladne večine hude skrbi. Oni odkrito priznavajo, da je Pribečevič imel sijaina zborovanja, ki so bila iskrena in so po-
polnoma uspešna.

ODMEV KOROŠČEVEGA PONU- JANJA V BEOGRADU.

Beograd, 23. septembra. p. Govor dr. Korošca v Mariboru, ki so ga listi prinesli v izveščju, se tu obče komentira kot odkrita ponudba SLS za vstop v vlado RR event. tudi brez drugega R. Ta in tudi prejšnje ponudbe pa nikakor ne vzbujajo kakršnega resnega odziva. Nasprotno, na radikalni strani se poudarja, da so se klerikalci s svo-
jim postopanjem sami za nedogleden čas izločili iz vsake kombinacije.

Nestrpno pričakovanje g. Pašića

Od njega zavisi nadaljni razvoj političnih dogodkov. — Minister Radojević odpotuje k njemu na političen referat. — Povratek preko Italije prve dni oktobra.

Beograd, 23. septembra. r. V odsotnosti g. Pašića se je nabralo toliko važnih vpra-
šanj, ki vse čakajo njegove odločitve, da se njegov povratek pričakuje z veliko nestrpnostjo, a tudi napetostjo. Izključeno ni, da pride še pred sestankom Narodne skup-
ščine do dalekosežnih političnih perturbacij, zlasti ako bodo radičevci vstrajali na svoji desedanjji politiki, ki so jo uvedli v prakso po vstopu v vlado. Vašemu dopisniku je član vlade, ki se je dopoldne sestal z dr. Ivko-
vičem — ki je posetil vse radikalne prvake, da jim obrazloži stališče radikalov v prečasnih kraljih — izjavil, da je ustvarjen vtis, da radičevci pretravajo, kar mora prenehati. Obenem je potrdil vse, kar se je do-
slej poročalo o nezadovoljstvu ter o omaja-

nih odnošajih med radikalni in radičevci.

Službena poročila iz Cannese iz okolice n. n. predsednika Pašića napovedujejo njegov povratek za prve dni oktobra. Pašić se bo vrnil preko Italije ter mu bo dala italijanska vlada v to svrhu na razpolago poseben vlak. Za ta dan se pričakuje tudi povratek vseh ministrov v Beograd. Pašić je sporočil kabinetu predsedstva vlade, naj pride k njemu kak član vlade, da mu poro-
ča še pred njegovim povratkom o politič-
nem položaju v državi. Zato je vlada skle-
nila, da odpotuje jutri zvečer k njemu pro-
metni minister Radojević, ki naj bi dobil ob tej priliki od Pašića odobrenje tudi za neka-
tera resorna vprašanja, ki se imajo rešiti še pred sestankom ministrskega sveta.

Vatikanski afront proti Čkoslovaški

Vatikan odklanja odgovornost in jo naprtuje čkoslovaški vla-
di. — Papež zahteva odpravo Husovega državnega praznika.

Rim, 23. septembra. k. »Osservatore Ro-
mano« objavlja oficijelno noto Sv. Stolice kot odgovor na komuniké čkoslovaške vla-
de v zvezi z odločitvijo papeškega nuncija Marmagija ob priliki udeležbe članov čkoslovaške vlade pri Husovi slavnosti Sv. Stolice odklanja vsako odgovornost radi prekinitve diplomatskih odnošajev. Odgo-
vornost nosi čkoslovaška vlada, ki s to protikatoliško slavnostjo, ki se bo vršila

vsako leto, težko žal čustva katoliškega prebivalstva. Trditve čkoslovaške vlade, da bo spoštovala čustva katoličanov, je v nasprotju z dejstvi. Vatikan želi ravno tako kot čkoslovaška vlada, da bi prišlo do zadovoljive rešitve, vendar mora dobiti garancije, da bo ostala Husova slavnost, ki naj se vrši vsako leto 16. julija, popolnoma privatna zadeva.

Vladna kriza v Albaniji

Tirana, 23. septembra. r. Kriza vlade je dobila resen značaj. Seje parlamenta dne 15. t. m. se velik del poslancev ni udeležil, radi česar je bil parlament odgođen. Včeraj je podalo ostavko 12 izvoljenih senatorjev. Ostalih šest senatorjev, ki jih je imenoval predsednik republike, ni demisioniralo. V opozicijskih krogih se opaža velika nervoz-
nost ter izgleda, da ima opozicija zveze z emigranti.

Zopet spopadi s kačaki

Beograd, 23. septembra. r. Iz Suhe Rijeko v okolici Prizrena poročajo, da je došlo do spopada med orožnistvom in kačaki, od ka-
terih so bili trije ujeti, pet pa jih je bilo ubitih. Do sličnega spopada je došlo tudi v okolici Kosovske Mitrovice, kjer so bili ubiti trije kačaki. Smatrajo, da so kačaki nameravali osvoboditi Ferad bega Drago, ki se nahaja v zaporu v Kosovki Mitrovici.

Ukinjenje obsednega stanja v Bolgariji

Beograd, 23. septembra. p. Iz Sofije se uradno poroča, da je bolgarski minister za notranje stvari izjavil novinarjem, da se bo obsedno stanje, ki je bilo proglašeno takoj po atentatu v sofijski katedrali, v kratkem ukinilo.

Terminske kupčije na borzi v Novem Sadu

Novi Sad, 23. septembra. n. Tukajšnja žitna borza namerava uvesti terminske kup-
čije. V to svrhu je bila določena anketa na 3. oktober. Vseled prošnje zagrebške bor-
ze pa se je anketa odgodila, ker se pred-
sednik in glavni tajnik zagrebške borze na-
hajata na dopustu in ne moreta priti 3. ok-
tobra v Novi Sad. Zato se bo anketa vršila 31. oktobra.

Poljska se noče pogajati z Nemčijo

Po vesteh iz Varšave se poljska vlada ne bo pridružila česko-slovaškemu predlogu o garancijskem paktu z Nemčijo.

Varšava, 23. septembra. s. Diplomatski koraki Čkoslovaške v Berlinu radi pogajanj za arbitražno pogodbo so v Varšavi zelo iznenadili. Kljub temu Poljska ne bo storila sličnega koraka v vprašanju vzhodnega pakta, ker pričakuje, da bo neposredno prisostvovala konferenci zunanjih ministrov o varnostnem paktu.

Praga, 23. septembra. s. »Narodni li-
sty« označujejo kot glavno točko nem-
ške - čkoslovaške arbitražne pogodbe predhodno določitev razsodišča, iz-
ločitev nespornih vprašanj in končno garancije, da se bo pogodba dejansko izvajala. Garancijo naj bi dala Francija ali pa Zveza narodov.

Nemčija dobi mandat nad bivšimi kolonijami

Tajna pogajanja za vstop Nemčije v Zvezo narodov. — Nacionalistična kampanja proti garancijskemu paktu. — Sovjetske intrige.

Berlin, 23. septembra. s. »Vorwärts« poroča iz Bruslja: Zenevski dopisnik lista »Peuple« poroča o tajnih pogaja-
njih radi vstopa Nemčije v Zvezo nar-
odov. Iz poučenih krogov se doznavajo, da se bo Nemčiji ponudil mandat nad njenimi bivšimi kolonijami. Anglija je predlagala, naj bi Nemčija dobila man-
dat nad Togom in Kamerunom.

Berlin, 23. septembra. d. »Lokalan-
zeiger« priobčuje nastopno izjavo zdru-
ženih nemških patriotskih organizacij:

Državna vlada ima odgovoriti na po-
vabilo k udeležbi konference o varnost-
nem paktu. V tej odločilni uri poziva-
mo vse stranke in celokupen nemški narod k osvoboditvi. Ali naj nemška vlada zopet vrične pogajanja s sovraž-
niki, še dokler ni odstranjena laž o vojni krivdi Nemčije? Ali naj se Nemci prostovoljno odrečejo nemški zemlji? Ali hočejo Nemci, da nas v tkzv. Zvezi

narodov, ki je plod antantne vojne po-
litike, vklenejo v nove verige? Ali naj Nemci sodelujejo v Zvezi narodov, ki tepta dnevno pravice nemških manjšin v izgubljenih državah?

Carigrad, 23. septembra. a. Sovjetska vlada je stavila turški vladi v Angori predlog za skupen nastop proti Angliji. Litvinov obljublja Turčiji pomoč v mo-
sulskem vprašanju, ako Turčija prepre-
či Angliji, da si ustvari pomorsko bazo v Črnem morju.

London, 23. septembra. s. Kakor poroča »Daily Telegraph«, so sovjeti zelo nezado-
voljni s Čičerinom, ki ni znal preprečiti po-
gajanj med Nemčijo in antantnimi državami ter je tako pripomogel, da se Nemčija približuje zapadu, ki je sovražem sovjetski Ru-
siji. Na Čičerinovo mesto pride baše sov-
jetski zastopnik na Kitajskem Karachan, ki bo skušal preprečiti konsolidacijo Evrope.

Z zasedanja Zveze narodov

Predlog za časopisno razorožitveno propagando. — Zgradba lastnega poslopja Zveze narodov.

Zeneva, 23. septembra. k. V šesti komi-
siji je bila sprejeta resolucija, v kateri se ugotavlja, da je tisk najsigurnejše sredstvo za orijentiranje javnega mnenja v smislu moralne razorožitve. V resoluciji se poziva Svet Zveze narodov, naj prouči, ali bi ne bilo na mestu sklicati odbor strokovnjakov, ki naj bi zastopali časopisje raznih konti-
nentov. Ta odbor bi imel nalogo razprav-

ljati v interesu organizacije miru o vpra-
šanju lažjega in čim cenejšega razširjenja časopisnih vestí.

Komisija za budžet in finance je sklenila, zgraditi konferenčno poslopje kakor tudi pripadajoče stavbe za tajništvo. Dovoljen bančni kredit znaša 11.4 milijonov, 8 mil-
ijonov je predvidenih za konferenčno po-
slopje.

Sirija zahteva neodvisnost arabskih držav

Spomenica sirsko-palestinskega kongresa Zvezi narodov. — Francoske vojne izgube v Siriji.

Zeneva, 23. septembra. d. Sirsko-palestinski kongres je poslal Zvezi narodov obširno spomenico, v kateri zahteva:

1. priznanje neodvisnosti in suverenosti Sirije, Libanona in Palestine; 2. pravico združitve teh treh dežel s civilno parlamen-
tarno vlado in pravico za priključitev k dru-
gim arabskim državam; 3. takojšnjo odpra-
vo mandata; 4. izpraznitve Sirije, Libano-
na in Palestine po francoskih in angleških četah; 5. dovoljenje za vstop Sirije in Ve-
likega Libanona v Zvezo narodov z istočas-
no proglasitvijo popolne neodvisnosti obeh držav.

Spomenica zahteva nadalje ustavitve so-
vražnosti v Siriji in imenovanje nevtralne

komisije, ki naj bi na licu mesta proučila razloge, ki so dovedli Druze in druge narode do upora proti tujcem.

Carigrad, 23. septembra. s. Po semkaj do-
spelli vesteh so Druzi kljub dosedanjim francoskim demantirjem dne 14. t. m. po močnem obstreljevanju zavzeli predmestje Sueide, 450 francoskih vojakov in častnikov je bilo ujetih, poleg tega pa sta padla v roke Druzov dva velika oklopna avtomobila, znatno število topov, mnogo municije in za 26 tisoč turških funtov zlata.

Pariz, 23. septembra. s. Iz Sirije poročajo, da je general Sarraill prenestil svoj glavni stan iz Bajrute v Damask, od koder name-
rava osebno voditi ofenzivo proti Druzom.

Poroka v italijanski kraljevski hiši

Svečanosti so se udeležili tudi bivši avstrijski nadvojvode in nadvojvodinje

Racconigi, 23. septembra. a. Danes se je v tukajšnji kraljevski vili vršila poroka prin-
cezinje Mafalde s hesenskim princem Filip-
pom. Svečanosti so se pričele že večerj z opoldansko pogostitvijo 230 starih revežev.

Tekom popoldneva so prihajali gostje, med njimi ministrski predsednik Mussolini in člani kraljevske rodbine. Od tujih gostov so prisotni kot zastopnik jugoslovenskega kralja princ Pavle s soprogo, dalje bivši črnogorski princ Danilo s soprogo, bivši grški kralj Jurij, rumunski princ Karol s prince-
zinja Ileano ter bivša grška princezinja Irena. Čuden vtis je napravilo, da so prisotni tudi bivši avstrijski nadvojvoda Franc Jo-

sip in dve bivši avstrijski nadvojvodinji. Zvečer se je vršila v kraljevskem gradu gle-
daliska predstava, nato pa razsvetljava parka in jezera.

Poroka se je vršila danes po deseti uri, in sicer sta najprej opravila civilni akt pred sednik senata Tittoni in ministrski pred-
sednik Mussolini, nato pa se je vršila poroka po katoliškem obredu. Princ Filip je prote-
stantovske vere. Po poroki se je vršil obed, nakar sta novoročenca odpotovala. Cilj potovanja ni znan. Z ozirom na svečani do-
godek v kraljevski rodbini se vrše danes zvečer po vseh večjih mestih razsvetljave, državna poslopja so razobesila zastave.

Protikomunistična akcija v Angliji

London, 23. septembra. s. »Daily Mail« poroča, da so se vršila med uradniki no-
tranjega ministrstva in vodilnim policijskim oblastnim posvetovanjem, kako naj bi se uvedla velika akcija proti komunističnemu rovarstvu. Za enkrat je bil sklenjen izgon približno 50 ruskih in francoskih državlja-
nov iz države. Notranje ministrstvo je dalo policiji nalog, naj izdela seznam inozem-
cev, ki so osumljeni, da delujejo v interesu boljševikov.

Ministerijalna komisija za Jesenice

Beograd, 23. septembra. p. Ministrstvo tr-
govine in industrije je odredilo komisijo, ki ima na licu mesta na Jesenicah pregledati vzroke krize tamošnje železne indu-
strije in staviti potrebne predloge.

Reguliranje pokojnin za begunce

Beograd, 23. septembra. r. Italijanska vla-
da je obvestila naše poslanstvo v Rimu, da bo odslaj izvrševala rimske konvencije, ki so bile sklenjene L. 1922. med Italijo in Jugoslavijo, in sicer glede na oni del, ki govori o izplačevanju pokojnin običinskih in pokrajinskih uradnikov v občinah, ki so bile razdeljene med obe državi. Ti uradniki bodo prejemali pokojnino od države, za ka-
tero so optimali. Ako pa je katera občina ce-
la pripadala eni ali drugi državi, prejema uradnik pokojnino od one države, v kateri se je nahajalo njegovo službeno mesto. Ta-
ko bodo prejemali od italijanske vlade po-
kojnino vsi bivši običinski in pokrajinski uradniki, ki so prišli na naše ozemlje in ka-
terih občine se nahajajo v Italiji. Vsi ti be-
gunci imajo pravico do tega na podlagi kon-
vencije

Trboveljska premogokopna družba, banke itd.

«Slovenec» se je spustil na opolzlo pot polemike proti gospodarskim zavodom. Ne vidi, da zastopa privatne delničarske interese, ki bi se radi skrili pod «narodno» flimo. Objavlja članek, v kojem trdi, da hoče TPD zagospodovati v Ljubljanski kreditni banki. TPD pa da so nekateri gospodje SDS» itd.

Mi za danes ne bomo tako odgovorili, kakor bi lahko. Gosp. Ivan Jelačin, veletrgovnik, že se kje pride na vrsto. Opozarjamo samo svoje prijatelje nani, da ne miruje v političnem rovanju. Radi pa bi drugim enkrat za vselej povedali: SDS nima s «Trboveljsko» nobenega posla, ne kakršnihkoli odnosov. TPD je toliko klerikalna kakor demokratska, namreč nič, t. j. ona nima nikake strankarske barve. Nasprotno, sodeč po njenem postopanju proti našim pristašem, je Slovenski ljudski stranki celo zelo naklonjena. Vse naše organizacije, zlasti oblastna organizacija v Ljubljani in krajevne organizacije v revirju so ž njo v socialnih in osebnih vprašanjih neprestano v bojnem stanju. Da se to merjenje moči ne vrši v boljševiskem tonu, to se nam zdi prav, ker to nič ne izda. V ostalem pa SDS interese, javne kakor tudi svojih pristašev, napram TPD zastopa z vso energijo.

Sumničenja, ki jih hočejo deducirati iz dejstva, da je kdo naših pristašev med upravnimi svetniki TPD, moramo odločno zavrniti. Ali ni med njimi nobenega klerikalca? Taki grešniki smo, da bi si želeli, da bi čim več naših pristašev bilo delničarjev in upravnih svetnikov velikih podjetij. Seveda bi nas to nič ne oviralo, da od njih zahtevamo, da svoje obrate pri nas izpopolnijo in pri nas denar investirajo (kar mora celo najbolj pristranska sodba priznati, da se je pri TPD posrežilo v veliki meri) in da ostane čim več zaslužka v deželi, kar bo najbolj doseženo, če bo podjetje delavce pošteno plačevalo.

Pri ljubljanski deželni sodnji je v teku tiskovna pravda proti nekemu listu in to po novem zakonu, ki je v nepredvidljivi obliki pisal taka sumničenja, ki jih je zavilo glasilo ljubljanske škofo v meglenejšo formo. Klerikalci in njihovi podpihovalci, ki se bore za svoje privatne interese, naj jasneje napišejo, v čem obstoji «kampanja TPD & SDS». Dokler bodo tako pisarili, kakor pleše mačka okoli vrela kaše, bodo morali pač trpeti, da jim rečemo, da prosto obrekujejo.

V ostalem bi do nadaljnjega izzivanja ne hoteli poseči v obupne napore gosp. Ivana Jelačina, da zaplete politiko med delnice. Prizadeži domači činitelji so dovolj pametni in v narodnem oziru tako vzvišeni nad vsakim dvomom, da smo prepričani, da bodo pravo ukrenili. Kakor nima TPD z nami opraviti, tako malo ima z nami posla «Ljubljanska kreditna banka» in še «Slavenska banka» povrh.

Ce bo gospoda še nadalje vlačila politiko v vse te zadeve, posebno pa, če ne bodo nas pustili v miru, bomo znali udariti nazaj, da bo glava bolela ne le gospode v Kopitarjevi ulici, marveč tudi še kje drugje.

Pred koncem zasedanja Zveze narodov

(Od našega posebnega poročevalca.)

Zeneva, 21. septembra.

V soboto so komisije v glavnem zaključile svoje delo. Jugoslovanska delegacija letos ne spada med najaktivnejše. Res je sicer, da je bil naš zunanji minister dr. Ninčič izvoljen za predsednika tretje (razorožitvene) komisije, ki je ona izmed najvažnejših. Res je tudi, da je dr. Lazar Marković v isti komisiji z dokaj spretnim govorom razkrinjal dvojnost madžarske politike, ki zahteva v isti sapi razorožitve svojih sosedov, obenem pa izjavlja, da ne more z njimi skleniti nikakega pakta za medsebojno spoštovanje obstoječih mej. Nadomestni delegat Ranslav Avramović je tudi igral neko ulogo kot poročevalec v tarifnih zadevah. Končno se je Stjepan Radić oglašil pred dr. Nansenom v vprašanju armenskih beguncev. Radićev nastop je bil še najsensacionalnejši, saj je moral predsednik posvariti (kar se zgodi le redkokdaj), naj se ne podaja s čisto tehničnega na splošnopolitično polje. Radić je smatral za potrebno, povdariti svoje bivše zveze s Čičerinom, ki mu je menda izjavil, da smatra dr. Nansena in njegovo mislio za špijone antante, ki jih bo izgnal iz sovjetske Unije, kadar se mu bo zljubilo. Dr. Nansen, ki je poslušal Radićev govor, je moral pač imeti čudne občutke.

V gornjem pa obstoji doslej tudi vsa delavnost naše delegacije na letošnjem zasedanju Zveze narodov. Na glavni skupščini se naši delegati še niso odlašili. Kaj je vzrok temu molku, ne vem. Da se radikalni delegati boje Radićeve zgovornosti, ilustrira sledeča ugotovitev: Ko smo enim izmed radikalnih delegatov omenili, da bi mogoč na znani Apponyjev govor odgovoriti Stjepan Radić, ki gotovo pozna šolsko vprašanje v bivši Madžarski, je ta radikalni delegat odmahnil z roko, rekoč: «Pustite to! Gosp. Radić bi utonil v tej reči. On se še ne spozna dovoljno na Zvezo narodov, ker je šele prvič tukaj.» Za prihodnji teden se nam obeta javen nastop dr. Ninčiča, ne sicer v Zvezi, pač pa izven nje. Imela bosta namreč vsak po eno javno predavanje. Radić bo govoril o «moderini diplomacii in demokraciji». Za ta Radićev ekspozé vlada precej zanimanja, ker vsi

upajo v kakšno ekstravaganco hrvatskega tribuna.

Zenevski protokol iz l. 1924. se mora smatrati kot končnoveljavno pokopano. Namesto njega je zmaga la angleška taza, ki priporoča regionalne varnostne pakete. Ne le Chamberlain, ampak tudi francoski delegat, socialist Paul - Boncour je izrazil mnenje, da pelje angleška metoda regionalnih paktov k istemu cilju, kot ga je zasledoval lanski ženevski protokol, namreč k splošnemu miru v Evropi in v svetu. To naziranje pa ni nič kaj trdno usidrano pri ostalih delegacijah. Južnoameriški zastopniki so n. pr. izjavljali, da ne vedo kaj početi s krajevnimi varnostnimi paketi, ki se jim zde nepotrební, in da jih prekoslej zanimajo le mir v Evropi in tak varnostni pakt, ki bi vezal vse države sveta. Apponyi je javno razglasil, da ne name-rava sklepati Madžarska nikakega garancijskega sporazuma s svojimi sosedi. Z lepo maskiranimi besedami je dal vedeti, da zahtevajo Madžari v prvi vrsti revizijo mirovne pogodbe v lastni prid. Nemški časopisi odkrito pozdravljajo madžarsko stališče in smatrajo Apponyi ja za tolmača vseh poraženih osrednjih sil. Pa tudi pri ostalih delegacijah se vznjuba dvom, če bodo regionalni pakti res služili ideji miru. Obstojna nasprotno upravičena bojazen, da bodo ravno take omejene zveze vzrok novih trenj in konfliktov, povod za spopade med različnimi faktorji z nasprotujočimi interesi. Smatra se, da ni stila angleška konservativna vlada nobene usluge svetovnemu miru, ko je zavržla ženevski protokol.

Glavni točki letošnjega zasedanja pa sta gotovo: razorožitveno vprašanje in mednarodna gospodarska konferenca.

Glede prvega vprašanja je umestna velika skepsa. Predno ne pride do splošnega občutka, da je varnost v glavnem zagotovljena, ni pričakovati, da postane omejitve oboroževanja dejstvo. Če pride do renškega varnostnega pakta, kar še ni gotovo, s tem še ni zagotovljena varnost drugih delov Evrope in sveta. Končno pa brez pristanka Rusije ne more biti niti govor o razorožitvi vzhodne Evrope. In ta pristane je več kot dvomljiv.

Mednarodna gospodarska konferenca, ki jo je predložil francoski delegat Loucheur, je gotovo ogromne važnosti. Ni namreč dvoma, da je bil skoro vedno glavni vzrok za izbruh vojn v nasprotujočih gospodarskih interesih. Gospodarska konferenca bo imela izgleda na uspeh le, če se je poleg članov Zveze narodov udeležijo tudi Zedinjene države, Rusija in Nemčija. Vendar ni na mestu prevelik optimizem, ki ga ne dovoljuje zlasti zadržanje Zedinjenih držav. S svojimi prohibitivnimi koraki proti doselevanju, z zaščitno carinsko politiko in s trdovratnim izterjevanjem evropskih dolgov Zedinjene države ne pripravljajo ugodnega terena za mednarodno gospodarsko konferenco, ki naj poišče in odpravi vzroke ekonomskih konfliktov in z njimi iztrebi kati bodočih oboroženih spopadov...

Težke razmere v Angliji

Težka kritika Baldwinove vlade.

Ko se je ministrski predsednik Baldwin po enomesečnem zdravljenju v inozemstvu vrnil v London, je na razna vprašanja časopisnih poročevalcev, ki so ga nadlegovali s prošnjami, naj blagovoli povedati svoje mnenje o sedanjem notranjepolitičnem položaju, kratkomo odgovoril, da ne ve ničesar, ker ni bral cel mesec nobenih angleških časopisov.

Na to nepričakovano izjavo ministrskega predsednika je promptno odgovoril Garvin v «Observeru», kjer pravi: Upamo, da jih bo bral sedaj in da bo našel v časopisih mnoge stvari, ki bi jih drugod iskal zaman, kajti časopisje še nikdar ni bilo tako zanimivo, kakor je sedaj.

«Observer», ki ni načelen nasprotnik sedanje vlade, ki pa se ravna po načelu, da kritika omogočuje zboljšanje razmer, je šel g. Baldwinu na roko ter je resumiral notranjepolitični položaj v izčrpnem članku, v katerem navaja predvsem dejstva, ki so omajala celo med konservativci zaupanje v vlado.

V prvi vrsti je pripomogla k temu državna podpora premovalni industriji, ker je morala vlada kapitulirati v zadnjem trenutku pred grožnjo katastrofe. Ta način vladine kapitulacije je slabo vplival na zmerne elemente v delavski stranki ter je ojačal ekstremistične tendence. Tako je pokazal kongres strokovnih organizacij močno nagnjenje do komunistične smeri.

Z druge strani pa večina angleškega naroda noče ničesar slišati o mosulskih pustolovčinah, kar so dokazale tudi volitve v Stockportu. Konservativna večina pri splošnih volitvah se je srenemila v socialistično večino. Konservativci so izgubili poleg tega še okoli 5000 glasov v prid liberalcem. Ako so te volitve tipičen znak, bo konservativna večina v spodnji zbornici razpadla kot papirnata hiša.

Baldwin pa bo našel v časopisih še hujše stvari. Bral bo, da se je število brezposelnih pomnožilo na en milijon in pol. To dokazuje, da je produkcija Velike Britanije globoko pod konsumom. Letošnji uvoz je večji nego izvoz, česar ni mogoče popraviti s preiskavami, ampak le z delom. Brezdvomno je storila Baldwinova vlada marsikaj dobrega, toda vlada se mora zavedati nujnosti javne krize. Treba je delati s pogumom.

V istem tonu pišejo konservativne «Sunday Times», ki očitajo vladi, da ni dovolj energična. Industrijska kriza je še vedno akutna, davek na svilo je

Igračka Pariza

zvenimil Lankashire, novi pokojniški sistem Winstona Churchilla je razburil ves britanski industrijski svet in mnogi mislijo, da je vlada v vprašanju dolgov preveč popustila Franciji. List opozarja vlado na nevarnost razvoja revolucionarnih elementov in zahteva, da mora vlada povečati svojo avtoriteto.

Po Radićevem govoru

Mnenje švicarskega lista.

(Od našega posebnega poročevalca.)

Zeneva, 21. septembra.

Današnja «Gazette de Lausanne» piše v uvodniku tako - le o drugem Radićevem govoru v peti komisiji:

«Precej živo razburjenje je vladalo okrog ene popoldne v kuloarjih Palače narodov. Rusi, ki so zastopani, če že ne v skupščini, pa vsaj v občinstvu, so z melanholično komentirali govor, ki ga je imel v komisiji gosp. Radić. Oni smatrajo, da utegne ta govor zelo škodovati nesrečnim ruskim emigrantom, ki so raztreseni več ali manj po celi Evropi. Gosp. Radić, ki se vedno izraža z največjo odkritosrčnostjo, je v svojem govoru naglašal potrebo, da se morajo ruski emigranti poslati domov. Po njegovi trditvi so oni namreč element nemirov in nereda v Jugoslaviji: zato naj se vrnejo domov, vsi naj gredo domov! Dvomimo, da bi bil ta govor izrečen s pristankom gosp. Ninčiča, čigar zmernost in diplomatska finesa sta dobro znani. Jugoslavija je doprinesla velike žrtve v prid nesrečnim Rusom. Teh žrtv ni treba obžalovati. Gosp. Radić je skoro edini, ki jih obžaluje. Toda tudi Rusi obžalujejo, da je govoril na ta čin in žalibog se nagibljajo k mnenju, da se v tem govoru neukročenega Hrvata opazijo sledovi prejšnjega paldašenja z Moskvo. Verjetno je, da ta incident ne ostane brez posledic. Ruski begunci, žrtve sovjetov, bodo vsekakor storili korake v svojo obrambo.»

Politične beležke

+ Sv. Pribečević o beograjski politiki. Poročali smo, da je nedavno beograjski «Politični glasnik» grozil Sv. Pribečeviću in samostojnim demokratom z izjemnim zakonom, ako bi nadalje «rovarili» proti sporazumu med radikali in radićevci. Radikalna «Samouprava» je celo zapisala par dni pozneje spričo uspehov, ki jih je dosegel Sv. Pribečević na svojih mnogotevinskih shodih v Hercegovini, Dalmaciji, Liku in Bosni, da širi Pribečević separatizem in mržnjo proti Beogradu. Včerajšnja zagrebška «Riječ» pa objavlja razgovor s Sv. Pribečevićem, kjer odgovarja «Samoupravi» med drugim: «Jaz, ki sem podal toliko dokazov ljubezni napram Beogradu in ki sem se naravnost eksponiral, da postane Beograd glava naše države, sedež in središče celokupne državne uprave, ali kakor bi rekli nasprotniki: za «centralizem» v Beogradu, prav gotovo ne mrzim Beograda. Toda ljubezen napram Beogradu ne izključuje, da bi se ne povedala resnica. Res pa je, da Beograd pozablja, — in tu mislim pod Beogradom vse politične stranke v Srbiji — da je postal središče naše države ne s pomočjo frankovcev in radićevcev, nego vključ njim in proti njim s pomočjo nas prečanskih Srbov in nacionalnih Hrvatov, ki so se v najtežjem času eksponirali za edinstvo s Sribi. Ako Beograd to pozablja ter podpira frankovce in radićevce, potem seka sam vejo, na kateri sedi, in se bo še kesal, ako mu ne pade kmalu mrena z očmi.»

+ Skromno veselje. SLS je zagnala po «Domoljubu» silen triumf, ker je Državni svet odobril razsodbo celjske upravne sodnje, da je bila policija, ko je ustavila «Domoljuba», dolžna v 24. ura hita akt predložiti sodniji. Razsodbe niso evangelijski, v tem slučaju pa so posledice take, da se «Domoljub» ne more sklicevati na kako zadoščenje. Kaiti že prej je sodnja zabrana «Domoljuba» razveljavila, ker ji ni bila v 24. urah predložena. Če bi policija danes postopala po sodbi upravne sodnje, bi zopet ne prišlo do meritorne odločitve, ki se je sodnje povsod rade ogibljelo. Gre za to, ali je «Domoljub» hujskal in sejal mržnjo proti državi kot celini in je-li širil plemenski razdor in versko nestrpnost. Tega vprašanja se sodnje niso lotile, ker so obravnavale samo formalno stran. Medtem smo dobili tiskovni zakon. Vabimo triumfirajoče urednike «Domoljuba», naj ponatisejo tiste članke, ki jih je grajala policija. Potem šele bomo videli, kdo je «zmagal».

+ Klerikalne zmage. Pri občinskih volitvah, ki so se vršile zadnje dni v Mostah, Križah, Smihelu-Stopiču, je klerikalna stranka kljub temu, da se je vezala z drugimi, kakor n. pr. v Mostah, občutno nazadovale, medtem ko je SDS povsod pridobila lepo število novih glasov. Zato je «Slovenec» zmagoslavje samo pesek v oči klerikalnim pristašem, da bi prikril svoje razočaranje in ne zbudil še večjega malodušja v lastnih vrstah. Pri tem se seveda tudi ne sramuje objavljati neresnic, kakor je storil v slučaju občinskih volitev v D. M. v Polju, ko je trdil, da je klerikalna stranka dobila 15 odbornikov, medtem ko jih je v resnici samo 11, kar se je pokazalo tudi pri županijskih volitvah, ko je bil izvoljen neklerikalni župan in klerikalna stranka ni

mogla dobiti niti enega svetovalskega mesta. Če piše «Slovenec» sedaj o zmagah SLS, je to ravno tako, kakor če je Höfner med vojno poročal, da Avstrijci «nazaj forrikajo».

+ Ružeži. Po deželni se zopet rubi radi davkov. Ko se je to zgodilo začetkom avgusta, so se «kmetičji» izgovarjali, da niso mogli še posredovati. Zdaj je minulo dve mesece. Ružeži so zaostrene. Kaj takega poprej ni bilo nikoli. Vidi se, da vladni poslanci RR niso ničesar dosegli ali pa ničesar storili, kar je še bolj verjetno.

+ Kmečko - delavska stranka. Vest «Kmetijskega lista», da se bo v okviru radićevcev (bivše SKS) osnovala tudi organizacija za delavce, vsled česar bo stranka kmečka stanovska in delavska obenem, je v vseh prizadejih krogih vzbudila pozornost. Med delavstvom ni posebnega veselja za to, med vsemi predvsemnimi kmeti pa je nastopilo veliko ogorčenje radi najnovejše harlekinade. Vidi se, da je pri «kmetičjih» minula vsa resnost in da je Radić res prinesel na Krško polje toliko veselega «duha», da se je začel širiti na nove njegove prijatelje.

+ Mariborski shod SLS. «Slovenec» je silno ponosen na mariborski shod zaupnikov klerikalne stranke, ki se jih je po njegovem lastnem poročilu zbralo samo 800. Ako unoštevamo, da so se tega shoda udeležili tudi vsi pristaši klerikalne stranke iz Maribora in okolice, si je lahko predstavljati, koliko je bilo klerikalnih «prijonirjev, ki so došli od vseh strani». Kolike vrednosti na je zaupnica, ki so jo izrekli komandirani klerikalni «zaupniki» dr. Korošču in ostalim klerikalnim poslancem, na najbolj osvetljuje dejstvo, da postane zaupnik klerikalne stranke samo tisti, ki ga imenuje domači župnik in proti kateremu tajništvo SLS nima nobenih pomislekov. Tisti klerikalni zaupniki, ki so na glas kot nezadovoljneži radi dr. Koroščeve politike, se pred vsakim zaupniškim shodom klerikalne stranke po znanem preizkušnem običaju črtajo kot zaupniki iz strankinih zapisnikov, pa je zato seveda na najenostavnejši način mogoče, da je na vsakem shodu zaupnikov klerikalne stranke izrečena soglasna zaupnica dr. Korošču in tovarišem, četudi ne morejo pokazati niti najmanjšega političnega uspeha, kakor se je ponovno dogodilo na klerikalnem zaupniškem shodu v Mariboru. In četudi se niso klerikalnega shoda v Mariboru udeležili samo kaplani in mežnarji, ampak cvet klerikalne stranke, kakor piše «Slovenec», ni prikomandirana zaupnica klerikalnih «zaupnikov» zaradi tega prav nič več vredna. Koliko dr. Korošec sam cenil te zaupnike klerikalne stranke, pa je najlepši dokaz dejstvo, da jih ni smatral za toliko vredne, da bi jim povedal, od katerih «gotovimi predpogoj in pogoji» bi bila klerikalna stranka pripravljena sodelovati z radikalno stranko. Naloga klerikalnih zaupnikov je pač bila, da kima jo in to svojo dolžnost so pošteno opravili — vse drugo pa jim ne sme hiti mar.

Po svetu

— Ostre odredbe proti stavkajočim poštnim uradnikom. Iz Pariza poročajo, da je ministrski svet razpravljal o zadnji stavki telegrafskih in telefonskih uslužbencev in da je ugotovil zvezo med stavkajočimi ter neko tajno organizacijo, ki deluje proti državi. Državni podtajnik Chauvet je izjavil novinarjem, da pomeni zadnja stavka poštnih uslužbencev afront proti državi, ki se mora kaznovati. Stavkajoči so onemogočili vladi vsako zvezo s pokrajinami. To je revolucionaren akt, ki ga ne more spregledati nobena vlada, ki se zaveda svoje odgovornosti pred narodom. Zato je odredila vlada administrativne sankcije proti krivcem. Sankcije se bodo izvedle takoj, ko bo končana preiskava, ki je že v teku.

— Stavka proti italijanskim delavcem. Kakor poroča «Liberte» iz Lyonsa, je stopilo 4000 zidarjev v stavko, ker so zvedeli, da nameravajo podjetniki prevzeti v službo večje število italijanskih delavcev. V Parizu in v drugih mestih je prišlo do krvavih spopadov med stavkajočimi in policijo, ki je aretirala več stavkajočih zidarjev.

— Zborovalna svoboda v Bolgariji. Iz Sofije poročajo, da je vlada ukinila odredbo o omejitvi zborovalne svobode in da se morejo sedaj zopet vršiti javni politični shodi.

— Sovjetska reforma družinske prave. Kakor poročajo «Izvestija», je sklenil svet ljudskih komisarjev predložiti vsruskemu osrednjemu izvrševalnemu odboru nove zakonske načrte o zakonskem in družinskem pravu. Po novem zakonu bodo popolnoma enakopravne vse registrirane in neregistrirane poroke. Pri razporoki bodo odpadle vse ovire iz formalitete. Za razporoko ne bo treba nobenega sodnega sklepa. Odpravljene bodo tudi vse razlike med zakonskimi in nezakonskimi otroci.

— Glavni fašistovski organ. «Popolo d'Italia» preneha v kratkem izhajati kot rimska izdaja Mussolinijevega milanskega «Popolo d'Italia». Mesto njega bo izhajal dnevnik «Popolo di Roma».

— Farinacci bivši prostoizidar. Znano je, da je glavni tajnik fašistovske stranke Farinacci napovedal najostrejši boj prostoizidarstvu in da je celo ukazal opustošenje raznih prostoizidarskih lokalov. To Farinaccijevo početje je povzročilo zanimivo polemiko med njim in ravnateljem rimske «Tri-bune», Giordanom, ki je trdil, da je bil Farinacci še nedavno sam član prostoizidarske lože. Sedaj pa priobčuje «Voce Repubblicana» tri dokumente, iz katerih je razvidno, da je Farinacci l. 1915 kot železniški nastavljeneec v Cremoni prošil za sprejem v prostoizidarsko ložo, da je prisegel prisego in napravil oporoko po prostoizidarskih predpisih.

Priprave za prireditve mariborske ZKD

Ob priliki ustanovitve Zveze kulturnih društev v Mariboru naj bi se vršil umetniški in zabavni večer. Da se dogovore o sodelovanju in o programu društva, so se sestali v sredo zvečer delegati mariborskih društev ter sklenili, da bodo vsa društva pomagala bodisi s glasbenimi in pevskimi točkami po sporedu ali pa s sodelovanjem pri veselici, da bo tako moralni kakor gmotni uspeh prireditve zadovoljiv.

Prireditve naj bi se vršila na predvečer ustanovnega občnega zbora dne 3. oktobra v vseh prostorih Narodnega doma. Sodelovanje so že obljubila: Glasbena Matica, Drava, Sokolski orkester, Jadran, Zarja iz Pobrežja, Jugoslovanska Matica, obe Ciril Metodovi podružnici, Žensko društvo in Dramatično društvo. Prepričani pa smo, da bodo pristopila še druga društva, da se že ob ustanovitvi vidi, da bo ZKD tudi v Mariboru za vsa društva skupna organizacija.

Zvišanje visokošolskih pristojbin v Avstriji

Že s sedanjim zimskim semestrom so stopile na avstrijskih visokih šolah v veljavo nove študijske pristojbine, ki so zvišane približno za 25 odst. Ker študira tudi mnogo naših študentov v Avstriji, jih objavljamo:

Kolegna za tedensko uro v semestru znaša 1 šilling (dosedaj 60 grošev). Prisilna (Auditorien) za redne slušatelje za semester na univerzi na Dunaju: za juridično fakulteto 22 šil. (dosedaj 12), medicinsko 30 (16), filozofsko in teološko po 18 (9 šil. 60 gr.). Na univerzah v Gradcu in Inomostu: za juridično fakulteto 14 šil. (8), medicinsko 22 (12), filozofsko in teološko po 12 (6 šil. 40 gr.). Na ostalih visokih šolah na Dunaju 30 šillingov (dosedaj 16), v Gradcu 22 (12), na akademiji upodablajočih umetnosti 18 (9 šil. 60 gr.).

Imatrukacijska pristojbina je zvišana za redne slušatelje od 4 na 6 šillingov, inškrpicijska pristojbina za redne slušatelje 3 (dosedaj 2 šilinga); za ostale slušatelje 12 šillingov (dosedaj 80 grošev); prispevek za biblioteko 3 (2 šilinga). Skupni stroški za študijske pristojbine na semester znašajo na dunajski univerzi pri 20 tedenskih urah inki, poslušalno in prispevek za biblioteko: za juridično fakulteto 45 šillingov (dosedaj 26), medicinsko 53 (30), filozofsko in teološko po 41 (23 šil. 60 gr.). Na univerzah v Gradcu in Inomostu: za juridično fakulteto 37 (22), medicinsko 45 (26), filozofsko in teološko 35 (20). Na tehniški, visoki šoli za poljedelstvo in živinodranstvo na Dunaju 49 (27 šil. 60 gr.), na tehniški v Gradcu 41 (23 šil. 60 gr.), na akademiji za upodablajočo umetnost 37 (21 šil. 20 gr.).

Izredni slušatelji pri 10-tedenskih urah iste inškrpicijske pristojbine kakor redni, sicer polovico.

Doktorska diploma velja na vseh avstrijskih univerzah: za teologe 220 (dosedaj 24), juriste 240 (64), za slušatelje državnih ved 180 (64), za medicince 260 (72), filozofe 150 (48), magistre farmacije 140 (29 šil. 60 gr.), za evangelijsko - teološki doktorat 180 (60), za doktorat tehnike 96 (72), za doktorat visoke šole za poljedelstvo 96 (72), doktorat živinodranstva 120 (72).

Pristojbine za noštrifikacijo so povišane od 20 na 30 šillingov.

Pristojbine za državne izpite: Za tri izpite na juridični fakulteti po 20 šillingov (dosedaj 12), pri inštitutu za raziskovanje zgodovine 30 (18). Na tehniški za prvi državni izpit 17 (8), za drugi 26 (16), za geometre 26 (16), pri zavarovalni tehniki 26 (16); za poljedelske in kulturno - znanstvene državne izpite: prvi državni izpit 10 (6), drugi 14 (8 šil. 40 gr.), tretji 18 (10 šil. 80 gr.); trije državni izpiti iz gozdarstva po 14 (8 šil. 40 gr.); živinodranstvena diploma 145 (75), diploma za arhitekte 25 (10); učiteljski izpit za srednje šole 50 (30), za risanje 40 (24), telovadbo 25 (15).

Sah

Brzoturnir v Ljubljani. Na sobotnem igralnem večeru se je igral brzoturnir, ki se ga je udeležilo 17 šahistov. Prvo mesto je dosegel Drnovšek, ki je napravil 32 točk, to je 100%, kar se zgodi redkokrat. Drugi Z. Rupnik 25½ tretji C. Vidmar 25, četrti V. Golnik 21½, potem slede Šivic, Pokar, Židan Kukar.

Kdor želi dobiti nov Fordov avto

hrastovo jedilnico, spalnico, kuhinjsko opremo, vagon premoga, pisalni stroj, šivalni stroj, moško kolo, 100 m platna

ali v gotovini zadel: 15.000 Din, 10.000 Din, ali enega izmed naših 3130 dobikov v vrednosti 89.000 Din ali taksaj kupi

za 10 Din

srečko v korist gradbe Sokolskega doma v Šiški

Sokol je primoran dosedajni lokal zapustiti, ostala kulturna društva so že sedaj brez lastnih lokalov, zato je potreba po društvenem domu neizbežna.

Pomagaite nam zgraditi svoj dom!

Zrebanje se vrši neprekinjeno 31. marca 1926.

O BLEKE

kupite najceneje pri

Josip Rojina, Ljubljana

Naši kraji in ljudje

Kraljevska dvojica v Dalmaciji in Hrvatskem Primorju

Kraljevska dvojica je včeraj odpotovala s Cetinja v Bar, od koder napravi običajni poset Dalmaciji in Hrvatskemu Primorju.

Zadnji dan svečanosti na Cetinju, je kralj sprejel na dvoru odposlanstva kulturnih in nacionalnih organizacij iz vseh krajev Črne gore. Cetinjski župan Tomo Milojević se je zahvalil vladarju v posebni avdijenci za poset in prenos zemeljskih ostankov velikega vladike na Lovčev in ga obenem zaprosil, da sme prekrstiti bivšo Dvorsko ulico na Cetinju v ulico kraljice Marije in kralja Aleksandra. Razen tega je sklenil cetinjski občinski svet, da dobi dvorni park naslov Park kraljice Marije, cetinjska osnovna šola, v kateri se je učil kralj Aleksander v svojih dečkih letih, pa osnovna šola prestolonaslednika Petra. Župan Milojević je izročil obenem kralju spomenico, v kateri izraža željo Črnogorcev po železniški zvezi z bosansko hercegovinskimi in transbalkanskim železniškim omrežjem ter izsušitvi Skardarskega jezera. Kralje je deputaciji obljubil, da se bo zavzel za upravičene zahteve cetinjske občine.

Pred svojim odhodom s Cetinja je kralj podpisal ukaz o amnestiji vseh Črnogorcev, ki so zagrešili kak političen delikt do 31. decembra 1924. Amnestije so deležni tako obsojenci, kakor tudi oni, proti katerim je uvedeno šele kazensko postopanje, ali pa se nahajajo v emigraciji. Izšel je tudi ukaz o številnih odlikovanjih. Odlikovana bo mnogoštevilna duhovščina, stari borci ter vsi arhitekti in inženjerji, ki so zgradili kapelo na Lovčenu, odnosno novo cesto na Lovčev.

V Dalmaciji, kjer ostane kraljevska dvojica po dotedanjem programu 12 dni, se vrše velikanske priprave. Kraljeva pot skozi Dalmacijo bo nadaljevanje dosedanjega triumfalnega pohoda skozi Črno goro. V četrtek dne 24. tega meseca prispe kraljevska dvojica preko Spicla in Budve v Tivat, kjer se ukrca na eno izmed torpedov. V petek bo kralj prisostvoval manevrom naše voje mornarice, v soboto pa poseti Kotor, Risan in Ercegnovi. V nedeljo se pripelje vladarska dvojica s parnikom v Gruž ter se napoti po pozdravu takoj z avtomobilom v Dubrovnik, kjer bo na Pilah slavnostni sprejem. Kralj in kraljica bosta najprej prisostvovala v pravoslavni in katoliški cerkvi svečanim molitvam, nakar bosta sprejela deputacijo in si razgledala znamenitosti mesta. Zvečer bo Dubrovnik sijajno razsvetljen, v hotelu Imperialu pa bo veliki banket.

V ponedeljek se ukrca kralj Aleksander in kraljica Marija s svojo suito na luksuzni parnik «Karagiorge» ter se odpelje na otok Korčula in Hvar, v torek posetita otok Vis ter prispete še istega dne popoldne v Split. Tamkaj se pripravljata vladarski dvojici kar največja častost. Na obrežju bodo zbrani zastopniki vseh državnih, civilnih in vojaških oblasti, korporacij in društev. Kralja in kraljico bo pozdravil župan dr. Tartaglia in jima ponudil kruha in soli. Zvečer bo v mestu velika bakljada, v sredo dne 30. t. m. sprejemi v pisarni velikega župana. Kralju bodo predstavljeni načelniki uradov ter predsedniki raznih društev in ustanov. Nato poseti kraljevska dvojica stolno cerkev, kjer jo bo sprejelo vse svečeništvo s škofom na čelu, v magistratnem poslopiju pa župan z vsemi odborniki. Ako bo dopuščal čas, bosta posešla kraljevska gosta tudi razne zavode ter samostan v Polju. Ob 15. popoldne bo kralj prisostvoval sokolskim vajam, nakar se udeležil lova na Marjanu.

Zvečer bo slavnostni banket, ki ga priredi kralju in kraljici na čast splitska občina. Pri tej priliki bo izpregovoril tudi kralj.

Dne 1. oktobra odpotuje vladarska dvojica z avtomobilom skozi Omiš, Zadvarje, Vodopad in Zagvozd v Imotski, nakar se zvečer vrne v Split. Naslednjega dne poseti Sinj. Vrlico in Klis ter se ustavi na potu v pravoslavni manastir Dragoviči. Preko Vrlike se kralj povrne zopet v Split, kjer bo popoldne revija in defile čet, zvečer pa v gledališču slavnostna predstava na čast kralju in kraljici. Dne 3. oktobra odhoda iz Splita z avtomobilom v Kaštel in Trogir, kjer bo pričakoval vladarsko dvojico parnik «Karagiorge». V Trogiru bo razgledovanje znamenitosti in sprejem deputacij, opoldne pa odpotuje vladarska dvojica s parnikom proti Šibeniku, kamor se pripelje ob 3. popoldne.

Dne 4. oktobra napravita kralj in kraljica izlet v Drniš, Knin, manastir sv. Arhangelja, v Skradin in v vodopad Krke, zvečer pa se vrnejo zopet v Šibenik. Dne 5. oktobra se odpeljeta s parnikom «Karagiorge» v Preko, Biograd na morju, Benkovac, Obrovac in Novi Grad. Dne 7. oktobra posetita otoka Rab in Krk ter se pripeljeta popoldne na Sušak. Po svečanostih na Sušaku se vrne vladarska dvojica z dvornim vlakom v Beograd.

Rokopis

„Gorskega Vijenca“

Rokopis že v Beogradu. — Odškodnina avstrijski vladi.

Kakor smo že včeraj poročali, je avstrijska vlada izročila našemu poslaniku na Dunaju originalni rokopis Njegoševga «Gorskega Vijenca», ki se je nahajal v državnem muzeju avstrijske republike. Pomočnik našega ministra za zunanje zadeve, Jovan Marković, je prišel že meseca februarja na lastno inicijativo z avstrijskim poslanikom na našem dvoru, dr. Hoffingerjem, pogajanja v svrhu, da avstrijska vlada vrne naši državi Njegošev rokopis, ki je za nas neprecenljive važnosti. Za časa pogajanj se je postavila avstrijska republika na stališče, da po svojih obstoječih zakonih ni primorana, da vrne tako dragoceno delo. Končno pa je glede na to, da predstavlja dotični rokopis za Jugoslavijo izredno važnost, dočim ima za Avstrijo samo muzejski značaj, izjavila svojo pripravljenost, da vrne rokopis Jugoslaviji, toda le za primerno protiuslugo.

Naša vlada je razmišljala, kako uslužno naj bi izvršila avstrijski republik. Avstrijska vlada pa je med tem že našla drug izhod. V nekem avstrijskem samostanu so našli staro evangelijsko predstavilo vrednost 300 do 500.000 dinarjev. Ta evangelijski nam je sedaj Avstrija ponudila v nakup, da na ta način rekonpenzira ono, kar je izgubila z izročitvijo Njegoševga rokopa. Naša vlada na ponudbo še ni odgovorila, ker še ni bil izvršen tozadevno noben sklep. Tem večje presenečenje je napravila za to vest, da je avstrijska vlada, čeprav še ni prišel odgovor na njeno ponudbo, kljub temu izročila naši državi rokopis Njegoševga «Gorskega Vijenca», ki se že nahaja v Beogradu in bo najbrže izročen v varstvo dvorni knjižnici.

Sigurno pa je, da bo dala naša vlada avstrijski republik za ta njen posebno prijateljski nastop primerno odškodnino.

Prva slovenska učna knjiga

„Kako se naučim fotografirati,“ je pravkar izšla!

Dobi se v vsaki knjigarni. Cena Din 9.—

Jugoslavija in ameriška razstava v Filadelfiji 1926

Pred dnevi je dospel v Beograd gosp. Charter Baker, ravnatelj velike ameriške mednarodne razstave, ki se bo vršila v Filadelfiji poleti 1. 1926. ter bo veljala 150letnici neodvisnosti držav ameriške Unije. Gosp. Baker je razpravljal s pomočnikom zunanjega ministrstva g. Markovićem in ministrom Krajačem ter je povabil našo državo na udeležitev razstave. Ameriški odposlanec je naglašal, da mora dobiti Amerika o Jugoslaviji drugo mnenje, kakor ga ima sedaj, namreč, da smo le dobri vojaki. Sedaj gre za kulturne sloves države Srbov, Hrvatov in Slovencev. Jugoslaviji se v Filadelfiji odkaže brezplačen prostor za postavitev paviljona, kjer bodo na ogled naše kulturne vrednote.

Zavezniške države bodo tvorile na razstavi posebno skupino in kateri bo ljubo, lahko ostane permanentno v Filadelfiji ter pride v ta namen pod streho muzeja, ki se odpre po razstavi. Amerika si želi, da Evropa na proslavi njene neodvisnosti čim bolj sodeluje. Jugoslavija bo v Filadelfiji posebno dobrodošel gost in njena udeležba bo tudi dobro priložnost za primer, da bomo iskali kredita onstran oceana.

Ameriška razstava bo ogromnega pomena za domače prebivalstvo in za inozemce. Ker leži Filadelfia na pripravnem mestu, jo bo obiskalo na milijone ljudi. Za razstavo je določeno 3500 ha prostora, na katerem bo razstavljeno vse, kar je stvoril človeški um in kar so napravile delavske roke. Razstava bo obsegala več oddelkov. Najvažnejši med njimi bodo: umetniški, oddelek za obrt, poljedelstvo, rude in kovine, živila, prometna sredstva in stroje.

Razstavo bo otvoril 1. junija 1926 ameriški državni predsednik Coolidge. O udeležbi naše države se je že posvetoval ministrski svet, odločitev pa še ni padla. Želeli je vsekakor, da naša država gre v Ameriko; prvič zato, da pokaže svet, kaj ima in zna; drugič zato, da potrdi jugoslovenske rojake v ljubezni do rodne grude.

Justifikacija dveh zločincev v Varaždinu

Včeraj, ob 7. jutraj, so na dvorišču varaždinskega sodišča obesili morilca Ivana Znidarića in Aleksa Severja. Justifikacija bi se morala izvršiti, kakor smo že poročali, že v soboto, a je bila v zadnjem trenutku preložena, ker je rabelj Mausner nepričakovano zbolel.

Ivan Znidarić iz Orehovice v Medmuriu se je hotel iznebiti svoje žene, s katero je imel 4 otroke. Za svoj grozni načrt je najel propalico Aleksa Severja iz Bartolovca in mu obljubil za to 3.500 dinarjev ter polovico premoženja žene. Na račun mu je izplačal takoj 100 Din.

Na novega leta dan je Znidarić poslal svojo ženo v Zamlako, da gre obiskat znanca. Na potu jo je napadel Sever, ki jo je čakal za nekim grmom ter jo na zverinski način zaklal. Nato se je vrnil v vas skupno z Znidarićem, ki je tamkaj razglasil, da so ga napadli neznanzi ljudje in umorili njegovo ženo, ki je bila v blagoslovljenem stanju. Določil pa je orožništvo kmalu raziasniti in izročilo oba morilca sodišču, ki ju je obsodilo v smrt na vešalih.

V torek so obema sporočili, da bosta v sredo jutraj obešena, ker je bila prošnja za pomilostitev zavrnjena. Znidarić se je obnašal, kakor da se stvar sploh ne tiče njega. Rekel je samo svojemu zagovorniku, da ni prav, da moreta za eno glavo pasti dve. Sever pa je pri čitanju obsodbe obledel in pričel jokati. Zadnje noč sta prespala zločinci še dosti mirno. Znidarić je zahteval juho, češ, da si mora popraviti želodec, ki ga boli. Sever pa si je zaželel kolačev.

Včeraj, točno ob 7. jutraj, so pripeljali najprej Znidarića, ki je šel hladnokrvno pod vešala. Njegova zadnja želja je bila, da vidi še enkrat jetniške paznike, ki so ga stražili. Poslovil se je od njih z besedami: «Z bogom! Hvala za lepo ravnanje z menoj!» Rabelj je

Bestija iz St. Silosa

roman trgovca z dekleti

pride v kino «Dvor».

naglo opravi svojo dolžnost in je bil Znidarić že v nekaj minutah mrtev. Malo težje je šlo s Severjem. Bil je bled kot mrlič in ves strt. Po prečitavanju smrtnih obsodbe je padel skoro v nezavest in so ga morali direktno privečati pod vešala. V nekaj trenutkih je končalo tudi njegovo življenje.

Velika železniška nesreča v Bosni

Vicinalna železniška proga Čevljano-vič-Semizovac nosi nedvomno, kar se tiče železniških nesreč v naši državi, rekord. Nesreče na tej progi so tako pogoste, da skoro ni meseca, da se ne bi zgodila večja ali manjša neizgoda. K sreči so človeške žrtve pri teh nesrečah še precej redke, čeprav so lansk leto ob neki priliki izgubile življenje štiri, pri neki drugi priliki dve osebi. Strojevodja in potniki, ki se vozijo na tej progi, so vedno ne samo izpostavljeni, temveč tudi pripravljani na nesrečo, in v slučaju nevarnosti takoj poskačejo iz vagonov. Seveda na ta stvar ne gre vedno tako lahko. Kadar dežuje, se zemlja na progi močno kruli in postane proga zelo nevarna za življenje. Še bolj nevarno je, kadar zapade sneg ali pa, če pritise po dežju nenadoma hud mraz.

Te dni se je zgodilo na tej progi, kakor smo na kratko že poročali, zopet težka nesreča. Po prejšnjem celodnevem deževju je skočil vlak s sedmimi vagoni s tira ter se prevrnil v sosedni jarek. Strojevodja in kurjač sta še pravočasno opazila nesrečo in skočila na nasprotno stran. Ostala sta tako živa in zdrava. K sreči v vlak ni bilo potnikov. Vagoni so se vsi razbili in bi gotovo podsul pod seboj tudi potnike. Promet na tej progi je bil radi nesreče dva dni ustavljen, dokler niso progo popolnoma očistili, dvignili prevrnjeno lokomotivo ter popravili tračnice.

Samomor starca radi nesrečne ljubezni

V hercegovinski Bielogorici so doživeli domačini ljubezensko senzacijo, ki se primeri večkrat v življenju, a ne konča vselej tragično. Stari kmet Mate Šimunović se je smrtno zalubil v mlado hčerko svojega sosedu. Dekle je bilo kakih štirideset let mlajše od starca in je zavračalo ženitne ponudbe, dasi je bil ponudnik imovit kmet. Ko je Šimunović videl, da ne doseže uspeha pri hčerki, je šel k staršem. Tu je imel več sreče. Roditelj sta v pohlepu po velikem premoženju dala otroka starcu za ženo. In tu začena dekletova tragedija: Šimunović je postal zoperno slaček in vsiljiv, da ga je dekle zamrzilo. Njegove navzočnosti ni bilo kmalu toliko preveč, da je mlada žena ostavila starega fauna in zbežala nazaj v roditeljsko hišo. Šimunović je prišel po njo, a je ni mogel pregovoriti, da bi se vrnila k njemu. Skušal je vnovič vplivati na njene starše, a sedaj se je postavila na stran hčere tudi mati. Kljub temu pa je starac dosegel, da je oče pregovoril otroka, naj gre nazaj k svojemu možu. Hči je šla, a je ponovno zbežala od njega in se zatekla domov ter je izjavila staršem, da raje umrje, kakor da prebije še eno noč pod Šimunovićevo streho. Naslednje jutro je Šimunović obupal nad svojim življenjem. Napotil se je še enkrat k mladi ženi in jo prosil, naj mu

KINO IDEAL

Včerajšnja razprodana predstava in zadolžnost obiskovalcev je reklama za film

„Grešnica“

poln luksusa in pikantnosti.

Prihodnji spored:

Kulturni film

„New-York in Newyoržani“

Predstave popoldne: ob 3., 5., 6., 8. in 9. uri.

Višek filmske umetnosti „Čudeži morja“

Vse govori o tem res zanimivem znanstvenem filmu. Še danes in jutri!

Kino «LJUBLJANSKI DVOR».

Telefon 730.

Predstave: ob delavnikih ob 4., 6., 8. in 9. — Ob praznikih ob 11., 3., 5., 6., 8. in 9. uri.

Posebne informacije za obisk šol se dobe pri ravnateljstvu kino «Ljubljanski dvor».

ostane zvesta. Žena ga je odbila in mu naravnost povedala, da se nikoli več ne vrne k niemu. Nato je starac šel domov in se zaprl v hišo. Čez dva dni so ga našli ljudje mrtvega. Prerezal si je ponoči žile na zapestju in je izkrvavel. V Bielogorici je izzvala njegova smrt tem večjo pozornost, ker se bo začela sedaj pravda za ogromno dedščino. Šimunović je namreč umrl brez oporoke ter ima sorodnike, ki ne bodo privoščili zapuščine ženi, katera je povzročila, da je na tak način sklenil svoje življenje.

Porote

Ljubljana, 23. septembra.

Milijonske poneverbe v splošni bolnici v Ljubljani

Danes se je obravnaval pred poroto zadnji slučaj v jesenskem zasedanju. Zagovarjati sta se morala 34letni bivši oficijal in blagajnik v bolnici, Hijacint Bukovič, ter 27letni dnevničar Ludovik Kranar radi milijonske goljufije. Slučaj je bil pred poroto že marca meseca vendar takrat ni prišlo do razsodbe, ker so bile potrebne še nekatere poizvedbe.

Obtožena sta bila uradnika upraviteljske državne bolnice v Ljubljani in sicer je bil Bukovič zaposlen kot blagajnik, Kranar pa kot dnevničar. Bukovič je imel koncem lanskega leta 1920 Din, Kranar pa 894 Din plače. Kranar je bil koncem leta vrh tega reducirani. Ker s to plačo denarja nista mogla razpiti, veselemu življenju pa so nista hotela odnehati, si je Bukovič, ki je bil napravljen par dolgov, prišel že meseca avgusta 1922. prilasčevati kolkovine na računih trgovcev, ki so dobavljali bolnici blago. Pri lasti si je takom devetih mesecev na ta način nekaj čez 13.000 Din. Za znesek pa za način njegovega življenja še ni zadostoval. V zadregah si je prišel nato izposojevati denar iz blagajne. Zneske pa je vračal na ta način, da je dvignil po poštah ali čerkovnih nakaznicah na pošti denar in ta denar vzel, odrezek polonice pa spravil. Čez nekaj časa je denar vrnil, odrezek pa je dal dnevničarju, da znesek vknjiži.

Na ta način sta za krajši ali daljši čas razpolagala z večjimi vsotami, kar ju je zanimalo, da sta pričela denar razpiti ter nista mogla vsot več vračati v blagajno.

Tedaj sta pa pričela denar poneverjati in voditi napačno knjigovodstvo. To pa tako, da so se zaključki obeh kakor tudi stanje blagajne vjemali, postavke v knjigah so bile deloma izmišljene, deloma pa prejetih zneskov sploh nista vknjižila. V celoti nem sta uporabljala tri načine, potem katerih sta poneverjala denar. Prilasčala sta si prvič zneske, ki so prihajali v bolnico potom vpisanega denarja v njenem kontu pri Čekovnem uradu, drugič zneske, ki jih je dobival blagajnik na podlagi čekovnih in poštah nakaznic in tretjič zneske, ki so jih stranke plačevale blagajniku direktno na roko proti potrdilu. Na prvi način sta tekom svojega službovanja v 22 slučajih v času od 7. avgusta 1923. do 31. decembra 1924. poneverila skupno čez 192.000 Din. Bukovič sam pa je potom čekovnih in poštah nakaznic poneveril še nadaljnjih 121 tisoč Din. Te vsoti in krivde pa ne prevzame nase sam, marveč trdi, da je bil deležen tega denarja tudi Kranar, kar pa ju je odločno zanika. Dalje je Bukovič sam po Kranarjev redukciji od 12. januarja 1924 pa do 16. decembra 1924. poneveril skupno čez 196.000 Din.

Priznala je revizijske komisije in priznala Bukovič, doloma in računov in zapisov ki so jih našli v Bukovičevi pisalni mizi, je razvidno, da sta obtožena skupno poneverila vsoto 313.449 Din. Bukovič pa še posebej na svojo roko 266.760 Din. Skupna vsota vsega poneverjenega denarja v škodo bolnice znaša 580.209 Din 97 par.

Bukovič je vse očitane mu goljufije popolnoma odkrito priznal, Kranar pa svojo krivdo le deloma in je trdil, da je izvršil Bukovič večji del goljufij brez njegove vednosti na račun njegove površnosti in prevelike zaposlenosti. Tekom razprave je prišlo včasih tudi do komičnih momentov, posebno takrat, ko je čital predsednik dr. Kaiser izpovedi raznih prič, ki pripovedujejo o veseljaškem življenju obeh obtožencev. Oba sta se vozila zapravljat denar v Zagreb, Maribor, Celje in celo na Dunaj. Krokala pa sta seveda tudi v Ljubljani, po vseh mogočih lokalah, tudi v baru, ter se vračala domov vedno v poznih nočnih urah.

Nekoč sta oba obtožena najela kar štiri izvoške: v prvem vozu je bil Kranar, v drugem Bukovič, v tretjega in četrtega pa sta dala vsak svoj klobuk. Porotnikom so bila stavljena tri glavna vprašanja in sicer: prvo glede Bukovičevih goljufij skupno s Kranarjem povodom vplačil izvršenih potom pripisa k čekovnemu računu bolnice, drugo, ali je Kranar kriv istih manipulacij ter tretje vprašanje, ali je bil Kranar deležen tudi denarja, ki sta si ga pridobila od vplačil izvršenih potom čekovnih ter poštah nakaznic. Porotniki so odgovorili na prve dve vprašanja soglasno z »Da« ter potrdili tudi tretje vprašanje z 11 glasovi. Senat je nato obsodil Bukoviča na 5, Kranarja pa na 4 leta težke ječe. Visto je pa se obsojencema preiskovalni zapor od 23. decembra 1924.

S tem je bilo jesensko zasedanje porote nega sodišča zaključeno.

Kulturni pregled

Slavnostni koncert pevskega društva «Ljubljanski Zvon» povodom 20 letnice obstoja, 15 letnice odkar je društveni pevovodja Zorko Pelovec in 25 letnice umetniškega delovanja skladatelja Emila Adamića se vrši v ponedeljek 5. oktobra t. l. ob 8. zvečer v veliki dvorani hotela «Union». Na sporedu nove, še neizvajane skladbe za ženski, moški in mešani zbor skladateljev Emila Adamića, Stanka Premrla in Emila Komela. Vstopnice in besedila skladb so že naprodaj v Matični knjigarni na Kongresnem trgu. P. n. občinstvu svetujemo, da si jih preskrbi pravočasno!

Turneja zagrebškega pevskega društva «Kolo». Najstarejše zagrebško pevsko društvo «Kolo» odide v soboto dne 26. septembra na pevsko turnejo v Švico, Francozjo ter Italijo. Preko Avstrije (Inmost in Buchs) odpotujejo pevci najprej v Curih, kjer bo pel ožji zbor za radio, tako da se bo čula naša pesem širom sveta. Iz Curiha povedo pevce pot v Strasbourg, iz Strasbourga v Pariz, kjer ostane zbor šest dni (od 1. okt. do 6. oktobra). Iz Pariza se nadaljuje turneja v Lyon, kjer bo en koncert, dočim bosta

v Parizu dva. Dne 8. oktobra se odpelje zbor v Marseille, iz Marseille pa krenejo pevci v Milan, kjer nastopijo v ondnotnem konservatoriju. Turneja «Kola» se zaključuje v Benetkah, od koder se pevci vrnejo v Zagreb.

Koncert pevca Krste Ivlića v Sarajevu. Bosanski rojak Krsto Ivlić, ki je pričel svojo karijero v zagrebškem opernem zboru in je lani s krasnim uspehom končal pevske študije pri prof. Wolfu na Dunaju, je koncertiral dne 22. septembra v Sarajevu. Pel je arije iz oper: Tosca, Werther, Bohème, Gioconda, Afričanka. Fedora ter je dodal dve pesmi jugoslovenskih skladateljev: Konjovičev «Sevdah» ter Hatzejevo «Da sam bogat». Na klavirju ga je spremljal g. Ljubob Bajac.

Marionetno gledališče v Zagrebu otvorilo letošnjo sezono v soboto dne 26. sept. z novo igro «Robinson Crouse», katero je priredil za otroke Ivančič, glasbeno spremljavo pa ji je napisal B. Krnić. Meseca okt. in novembra pridejo na vrsto: Kraljevič Marko in Musa Kosedžija, Snegulčica, Janjo in Metka, Šljivari, Kugina Kuća ter Sanje

Jureka Cmoka. Gledališče je nedavno gostovalo v Sarajevu in je imelo pri predstavah ogromen uspeh. Dvorana je bila vedno razprodana do zadnjega kotička.

Tenoristi Josip Rihavec nadaljuje svoje gostovanje v beograjski operi, kjer je nastopil v zadnjem času trikrat, tretjič v Rossijem «Sevškim brivcu», katerega je režila močno okrajšala s tem, da je skoro popolnoma črtala važno basovsko vlogo v četrtim dejanju Rihavec je pel grofa Almaziva, baritonist Popov pa brivca; vloga Rosine je bila poverjena g. Drausajevi.

Zagrebski gledališki intendant J. Benešić je odpotoval na Poljsko, kjer se dogovarja radi gostovanja zagrebškega gledališča v Varšavi ter istočasno gostovanja poljskih gledaliških umetnikov v Zagrebu.

Premijera v sarajevski drami. V sarajevski drami igrajo danes, 24. septembra Knoblochovo komedijo «Faun» v režiji igralca Jovanovića. Naslovno vlogo je prevzel mlad igralec Pecila Petrović (ne zamenjati njegovega imena s Pecilo — pisateljem in komediografom).

Poljski gledališki jubilej. Letos pozni bodo na Poljskem obhajali petdesetletno smrti dramatika Fredra, ki velja za najpomembnejšega pisatelja te stroke v poljskem rodu.

Iz Fallove zapuščine. Prošli teden umrli operetni skladatelj L. Fall je zapustil baje pet oper v rokopisu. Vsa ta dela so doma kćana in uporabna za oder.

Budimpeštanski filharmoniki v Pragi. Ta teden gostuje dvakrat v Pragi filharmoniki iz Budimpešte. Kakor znano, sta sklenili praška in budimpeštanska filharmonija dogovor glede medsebojnih gostovanj v letošnji glasbeni sezoni. Madžarske filharmonike vodi Ernest pl. Dohnanyi, s češke filharmonijo pojde v Budimpešto V. Talich.

Odhod Reinhardtovih igralcev z Dunaja v Berlin. Maks Reinhard je vzel najboljša igralce svojega gledališča v dunajskem Josefstadtu s seboj v Berlin. Odpotovali so z Dunaja: Hartmann, Romanowsky, Götz, Helona Thiemigova, Hans Thiemig in Hermann Thiemig. Vsi imenovani bodo igrali na Holmerjevih odrih v Berlinu.

Figarova ženitev« pri Reinhardtju na Dunaju. Josefstadtsko gledališče na Dunaju ki ni imelo že več mesecev nobene premijere in je igralo ves čas med počitnicami, pripravila za mesec november «Figarovo ženitev» v predelavi Jos. Kainza. Dramo bo režiral Maks Reinhardt. Začetkom oktobra pa se uprizori francoska veseliga «Moj prijatelj Teddy» z Rombergom, katerega bo pozneje nadomestil Arnold Korff.

Igračka Pariza

Bencin
po **znižani ceni**
liter Din 8-25
iz bencinske sesalke pri
Jugo-Auto, Dunajska c. 36.
Telefon 236.

Es-ka **FORUM** **so**
Jogo **le**
Torpedo **najboljša**
Bianchi **najceneje pri**
J. Gorec **Palača Ljubljanske**
Vsi nadomestni deli in oprema. **kreditne banke in**
Gospodarskega centra **14**

Iz življenja in sveta

Vrsta železniških nesreč

Zopet se imamo na tem mestu baviti z žalostno kroniko raznih nesreč in nezgod, ki so se pripetile zadnje dni na železnicih. Reči moramo, da letošnje poletje in jesen res kar nočejo pojenja ti nesreče. Čuli smo že z raznih strani glasove: »Ali res nimate o čem drugem pisati kot o samih železniških nesrečah? Ljudje imajo prav, toda mi ne moremo nič za to, ako na železnicih ni vse v redu in se pripeti nezgoda za nezgodo. Po dolžnosti kronistov moramo pa po možnosti zabeležiti vse, kar se je po svetu važnega ali zanimivega zgodilo. Zato nam bodo čitatelji oprostili, da jim tudi tokrat navedemo par takih nesreč, ki so se pripetile zadnje dni. K sreči tokrat lahko bolj govorimo o nezgodah kot o nesrečah, ker ni toliko žrtev.

V nedeljo ponoči okrog 11. so na postaji Stainach na Brennerju na Tirolskem premikali tovorni vlak. Iz doslej še nepojasnjenih vzrokov se je 12 nato-vorjenih voz odtrgalo in drvelo po klan-cu navzdol proti postaji Matrei. Pri tej stanici je skočil en vagon iz tira, drugi pa so drveli z vedno večjo hitrostjo dalje. Čez nekaj časa je iztrilo zopet nekaj voz in se razbilo ob progi, ostali pa so precej daleč od Stainacha na ostrem ovinku skočili iz tira, se prevrnili in treščili po naspisu navzdol v gozd pod progo, kjer so se popolnoma razbili. Več vagonov je bilo nato-vorjenih s težkimi bloki marmorja, ki so se razsuli po progi. Razbiti vozovi so ležali vse vprek po progi in so deloma precej pokvarili tračnice. Zato je bil del časa popolnoma ustavljen ves promet na obeh tirih. K sreči ni bil nihče ranjen, ker na vseh dvanajstih vagonih ni bilo nobenega železničarja.

Nekaj podobnega se je zgodilo isti dan na Češkem na postaji Teplice, kjer se je odtrgalo od tovornega vlaka zadnjih pet voz in pridrvelo na stranski tir. Tu sta zadnja dva voza skočila iz tira in padla preko tračnic se s pri tem razbila. Stvarna škoda je precejšnja. Žal je tu zahtevala nesreča eno žrtev. Na enem utrjenih vagonov je bil zavirač, ki se je ubil, ko sta vagona iztrila. Uvedla se je preiskava, ki je dognala, da je prejšnjo noč izginil železniški čuvaj, ki bi moral nadzorovati progo. V ponedeljek jutraj so ga našli mrtvega na progi. Mož se je bil vrgel ponoči pod vlak, ki ga je na mestu usmrtil. Zato seveda ni mogel paziti na progo. In tako se je pripetila nesreča.

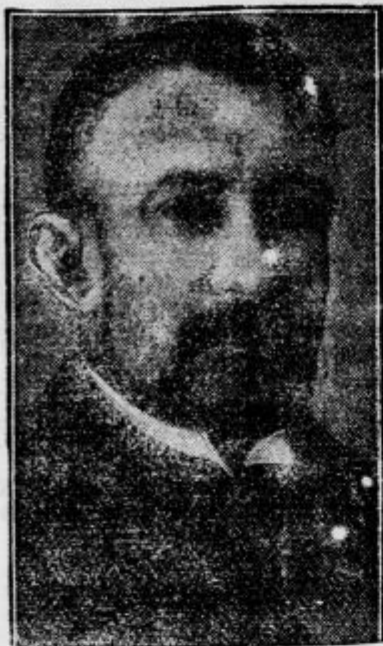
Na Češkem je bila te dni še ena železniška nesreča. Na postaji Stara Paka se je zaletel potniški vlak v skupino praznih vagonov, ki so stali na prostem tiru. Pri tem je bilo pet ljudi lahko ranjenih.

Ob rumunski meji sta zadela pri Aradu dva osebna vlaka drug ob drugega. V enem teh vlakov se je peljal iz Jugoslavije vojni minister bivše madžarske revolucionarne vlade Barta z ženo. On je ostal nepoškodovan, soproga pa je dobila hude rane.

V ponedeljek zvečer so na Angleškem zopet skušali neznani elementi navesti ekspresni vlak na progi Weymouth-London. Na progo so položili kamenje, debela in druge ovire, tako da bi moral vlak skočiti iz tira. Po drugem tiru je malo poprej privozil drug vlak. Strojevodja je zapazil ovire na drugem tiru. Ustavil je vlak, ni pa imel več časa, da bi odstranil vse ovire. Posrečilo se mu je, da je posvaril drveči ekspresni vlak in ga opozoril na nevarnost. Strojevodja brzega vlaka je sicer takoj zmanjšal hitrost, vendar ni mogel takoj ustaviti vlaka, ki je zavozil med ovire. K sreči pa je ostala lokomotiva nepoškodovana in tudi noben vagon ni iztril. Oblastva so uvedla preiskavo, ki pa je doslej še na mrtvi točki.

Precej huda je bila nesreča na postaji v Napolju, kjer je v nedeljo zadela lokomotiva osebne vlaka, ki je vozil na kolodvor. V drug potniški vlak. Pri tem sta se prevrnila dva voza. En potnik je bil ubit, 40 pa več ali manj ranjenih. Nesrečo je zakrivil strojevodja, ki je prevozil signal in potem pobe-gnil.

Pobegli princ Seif-edin

Listi so že poročali, da je egiptovski princ Seif-edin pobegnil iz blazine v Sussexu in da je došel v Carigrad. O tem princu je »Jutro« svoičas že pisalo. Pred 24. leti se je poročil Fuad, sedanjí kralj Egipta, s Seif-edinovo sestro. Fuad je bil v svojih mladih dneh zelo razsipek človek in je v kratkem času zapravlil vse svoje premoženje. Potem je nagovoril svojo ženo, naj okrađe brata in naj prinese denar in blago njemu, svojemu možu. Ker princ-zinca tega ni hotela storiti, jo je začel Fuad zapostavljati. Sestra se je obrnila na svojega brata ter ga je prosila pomoči. Seif-edin se je radi tega nekoč tako razburil, da je proti svojemu svaku naperil samokres ter parkrat izpalil. Fuad je bil ranjen. Seif-edina pa so prijeli služabniki in kmalu nato so ga oblasti zaprle. Ko je odsedel kazen v ječi, so odpeljali iz Egipta v Sussex ter ga zaprli v blazinico. Na ta način je prišel Fuad do zaželjenega premoženja svojega svaka.

Nesrečni princ bi bil gotovo ostal v norišnici do smrti, da ni imel neko-ga, ki se je briga za njega in na skrivoma delal za njegovo osvoboditev. To je bila Seif-edinova mati. Ona ni nikdar pozabila na svojega sina ter je neprestano podkupovala njegovo okolico, da bi sin dosegel zaželeno prostost. Končno se ji je to posrečilo. Govori se, da je Seif-edinovo spremstvo dobilo več stotisoč funtov šterlingov zato, da mu je pomagalo pobe-gniti. In zdaj nastaja poglavito vprašanje, kaj bo s Seif-edinom na svobodi? Ali se bo princ, ki se je v ječi in blazinici postaral, boril za doseg svojih pravic, ali bo vse skupaj prepustil usodi in bo skušal preživeti svoje stare dni v miru? Vsekakor pomeni beg Seif-edina zelo neprijetno za-devo za sedanje mogočnike v Egiptu.

Neprosto-voljna zračna vožnja

V petek, dne 18. t. m. je letel vojaški avijatik iz Bratislave proti Pragi. Na južnem Moravskem pa se mu je nekaj pokvaril motor, vsled česar je moral pristati na travniku. Avijatik je kmalu našel napako in jo odstranil, nakar je hotel leteti dalje.

Toda letalec ni mogel sam spraviti motorja v tek. Prosil je kmeta Grimmelja, ki je bil z drugimi gledalci priča za-silnega pristanka, naj mu pomaga, kar je ta tudi rad storil. Grimmel se je vse-dle na pilotovo mesto na aeroplanu in bi bil moral v trenutku, ko je letalec spredaj nagnil vijak, pritisniti ročico navzdol. S tem bi začel teči motor sam brez vijaka. Grimmel bi imel potem za-pustiti letalo, na njegovo mesto pa bi zopet sedel avijatik in odfrčal.

Oha sta pa delala račun brez krč-marja, to je, letalec ni pomislil, da kmet še ni mehanik. Pilot je pred aparatom nagnil vijak, Grimmel pa je pritisnil na ročico najbrže premalo — in letalo je bilo že v zraku! Prestrašeni avijatik se je hotel hitro povzpeti na aeroplan in prijeti za ročico, pa je bilo že pre-pozno. Tudi jekleni ptič menda ni bil

preveč zadovoljen s svojim novim nilo-tom. Vzdignil se je sicer precej visoko v zrak, pa se je kmalu zopet nagnil in prišel po par sto metrov zopet na tla, čeprav ne tako kot običajno. Letalo se je namreč postavilo na glavo, pri čemer se je vijak popolnoma razbil. No-vopečeni letalec je zletel v elegantnem saltomortalu iz svojega ptiča in zajahal mater zemljo. Imel je veliko srečo. Nič se mu ni zgodilo hudega, dobil je le malo prask, ako izvzamemo, da se je po-šteno prestrašil, kar mu radi verjame-mo. Menda ga bo težko zopet pripra-viti do tega, da prevzame vlogo pilota.

Premetena ponarejevalca čekov

Te dni so odkrili na Dunaju predrz-no sleparijo s čeki. Koncem avgusta se je predstavil v neki dunajski velebanki mož, ki je dejal, da se piše Emil Müller in da je doma iz Klosterneuburga. Kupil je v banki tri čeke. Prvega je dal izstaviti na vsoto 24 švicarskih frankov drugega in tretjega pa vsakega na 26 švicarskih frankov. Čeke je dal naslo-viti na Lombardno banko v Curihu. Banka je možu izročila čeke in dozdev-ni Müller se je odstranil.

Doma je s kemigrafičnimi sredstvi ponaredil čeke ter je napravil iz dveh čekov po 26 švicarskih frankov dva čeka po 12000 švicarskih frankov. Oba čeka je potem poslal nekemu sleparske mu tovarniku v Berlin. Ta se je predsta-vil pod imenom dr. Alfreda Bera v ber-linskih bankah, ki so mu denar izpla-čale brez zadržka.

Sedaj pa se je zgodila na Dunaju no-va sleparija. Pri neki tamošnji banki se je pojavil mož z imenom Karel Mittler ter si dal izstaviti par čekov, glasečih se na česke krone. Te čeke je ponare-dil ter jih deloma vnovčil. Kolikor so mogle oblasti dognati, ponarejevalca čekov Emil Müller in Karel Mittler ni-sta istovetna. Kriminalna policija pa ji-ma je že na sledu.

× **Japonski letalci v Berlinu.** Skupina ja-ponskih avijatikov, ki je pred kakimi 14 dnevi vrnila v Moskvi obisk ruskih tovari-šev na Japonskem, je nadaljevala svoj po-leh v Nemčijo in misli sedaj dalje proti za-padu. V Berlinu se je pa enemu letalu po-kvaril motor, vsled česar se je odlet za-vekel. Upajo, da se popravi motor do četr-tka, tako da bodo mogli Japonci leteti dalje preko Strasbourga proti Parizu in Londonu.

× **Najstarejša tvrdka na svetu.** V bližini Norfolk na Angleškem je vas, v kateri prebiva rodbina, ki je starejša kot Velika Britanija in vladajoča kraljevska dinastija. To bo najbrže edini primer na svetu in jas-no dokazuje konservativnost Angležev, ki se z brezprimerno vztrajnostjo drže svojih tradicij. Delavnica te rodbine je najstarejša tvrdka ne samo na Angleškem, ampak brž-čas tudi na svetu. Ustanovljena je bila leta 1108, torej pred 817 leti, in sicer v isti hiši, kjer se še danes nahaja delavnica. V teh več kot osemih stoletjih se je podedovalo plestarstvo od očeta do sina. Nikoli ni padlo enemu ali drugemu članu rodbine v glavo, da bi se posvetil drugemu poklicu. Še danes plestejo košare in drugo drobnarijo na isti način kot pred 817 leti. Nočejo se vži-veči v moderne razmere, kar se tiče obrata rokodelstva. Tvrdka izvirstno uspeva, ker imajo Angleži, kakor smo že rekli, precej smisla za radičije in radi posegajo po bla-gu, izdelanem po načinu, ki je bil v navadi pred mnogimi stoletji.

× **Elektrifikacija brennerske železnice.** Ita-lijska vlada se že delj časa bavi s mislijo, da bi preuredila svoj del proge preko Bren-nerja na Tirolskem za električni obrat. Isto namerava storiti tudi avstrijska vlada v svo-jem področju brennerske železnice, tako da se uvede nepretrgani električni obrat od Verone pa do Solnograške. Edina ovira je dejstvo, da se ne držita obe državi istega

Od 2.10. do 10.10.

Vsakdo k

Drago Schwab, Ljubljana

sistema, Italija namerava uvesti trofrazni tok, Avstrija pa enofazni. Iz različnosti teh-ničnega obrata se pojavlja sedaj vprašanje, kje naj bo prehod od enega sistema na dru-gega. Zato tudi ne bodo mogle voziti iste lokomotive po obeh delih proge. Italijani bodo morali imeti svoje lokomotive in oseb-je do prehodne postaje, Avstriji pa svoje. V kratkem se sestane posebna konferenca strokovnjakov obeh držav, da se domenijo, na kateri postaji naj bi se izmenjal sistem. Z gradbo električnih instalacij začno že kmalu.

× **Avtomobilska nesreča.** Pri Saarlouisu v Loreni se je zaletel tovorni avtomobil, na katerem se je peljalo pet oseb, v kup gno-ja tik ob cesti, kar je odpovedala zavora. Avtomobil je preskočil gnoj in se zaril v hišo. Prebil je zid in se naenkrat znašel sre-di sobe. Šofer je pravočasno odskočil. Od štirih potnikov je bil eden takoj mrtev, ostali trije pa so zadobili hude rane.

× **Predsednik Coolidge v smrtni nevar-nosti.** Ko se je v nedeljo dopoldne peljal predsednik Zedinjenih držav Coolidge na sprehod po predmestju Washingtona, ga je skoraj povozil drug avtomobil. Coolidge je mogel še v zadnjem trenutku odskočiti. De-tekтиви, ki so spremljali predsednika, so pri-

jeli šoferja, ki se bo moral zagovarjati pred sodiščem zaradi kršitve cestno-policijskih predpisov.

× **Smola italijanskih letalcev.** Pred par dnevi je nastopila skupina italijanskih le-talcev polet po Evropi in bi imela nade-jevati v ponedeljek popoldne svojo vožnjo iz Budimpešte proti Krakovu. V zadnjem tre-notku pa je dobilo italijansko poslanstvo v Budimpešti nalog, naj zadrži avijatike, ker se mora smer poleta spremeniti. Itali-janski letalci so hoteli obleteti nad polovi-co Evrope in se tako postaviti pred svetom. Zadnji trenotek pa se bo smer spremenila, vsled česar bo krog veliko manjši.

× **Zgubljena pisma.** Ameriška pošta uprava je pravkar objavila statistiko, ki naj predoči Američanom, kako lahko miselno se naslavlja pisma in tako izgubljajo. Po številu pisemskih pošilk, ki jih ni bilo mo-góče dostaviti, so vrgli leta 1923. Američani vsakih 5 minut v nabiralnik pismo, ki sploti ni imelo naslova, vsako minuto pa je odpo-lno 42 ljudi pisma z nezadostnimi naslovi. Med pismi so bile tudi pošiljke z denarji in čeki. Predlanskim je vzel ameriška pošta na upravo iz takih pisem, ki jih ni mogla dostaviti naslovnikom, okrog 5500 dolarjev in jih nakazala dobrotelnim zavodom.

Moderna tehnika

Jod iz petroleja

V avgustu tega leta se je posrečilo inž. Konstantinovu, rodom iz Rige, najti elektro-litični postopek za pridobivanje joda iz pe-troleja. Baje se mu je posrečilo metodo iz-boljšati v toliko, da jo je mogoče industri-alizirati. Možno je iz rafinacijskih pre-ostankov izolirati jod na tako cen način, da bi padle cene joda za 25 odstotkov, ko bi bila ta metoda končno upeljana.

Dosedaj so našli jod v morski vodi in v halodnih vodah, le redko kakor mineral (jodovo srebro, jodsvinec). Direktno pridobivanje joda iz morske vode se ne rentira, ker ga slednja vsebuje v premalih količi-nah, pač pa iz morskih rastlin, ki akumulirajo v sebi jodove soli. Posebno alge (zna-ne pod imeni kelp ali varec) vsebujejo raz-meroma dosti joda. Prvi, ki je napravil ele-mentarni jod, francoski kemik Courtois, ga je našel v vodici sode, ki je bila narejena iz morskih rastlin. Že zdavna so uporab-ljali morske rastline v zdravilne svrhe, ne da bi vedeli za učinkovito sredstvo. Joda je v morskih rastlinah 0.25—0.75% in v na-trovnem solitru 0.2—0.25%.

Ze par let sem je znano, da vsebuje pre-mog jod in bilo je nešteto poskusov najti racionalno metodo pridobivanja tega dra-gocenega elementa iz plinove vode, toda zaman.

Nemški kemiki prisojajo Konstantinovi iz-najdbi veliko važnost in pravijo, da bo imela velik pomen za barvno kemijo, kjer igrajo jodovodi koogiljiki veliko vlogo.

Velik preobrat v elektrotehniki. Profe-sor dr. Wall v Sheffieldu, ki je že pred dvanajstimi meseci izvršil več novih iz-najdb na elektrotehničnem polju, je po ne-kem poročilu sheffieldske univerze iznašel novo obliko električnih polov, ki bo prine-sla popoln preobrat na polju elektrotehnike. Dr. Wall izjavlja, da je iznašel z uporabo nekega novega procesa bolj praktičen na-čin proizvajanja električne sile. Izjavil se je pripravljene, pokazati praktičnost svo-je iznajdbe pred ameriško premo-govno ko-misijsko. Sedaj sestavlja termoelektrični ge-nerator, ki obstoji iz cele vrste cevi, ureje-nih po posebnem načrtu. Naprava ne potre-buje nobene postrežbe ter jo je samo treba napolniti s premogom.

Nov način vli-vanja železnih ceví. Ameri-ški strokovni časopis »Iron Age« poroča o novem načinu vli-vanja železnih ceví v permanentnih formah, ki rotirajo. Zopetne-ga ugrevanja vlitih komadov ni treba, ker ostaja pri vli-vanju temperatura vedno ista. Da se to omogoča, je obdan plašč forme s kanali, v katerih krožijo neprestano živo-srebrne pare, ki se drugod zopet konden-sirajo, nakar se živo srebro nanovo izvari. Jedro forme obstoja iz plinskega premoga in se da poljubno izmenjati. Metal priteče s forme vsled centrifugalne sile in se na ta način izbegava tudi mehurjem v vlitih ko-madih.

× **Sociografska uputstva za ispitivanje se-la»** je napisal dr. M. Kosič. Drobno broš-urico 45 strani je izdala »Matica Srpska« v Novem Sadu. Knjižica predstavlja 2. zve-zek izdanj znanstvenega oddelka M. S. Vsakdo, ki bo hotel znanstveno pre-študirati našo jugoslovensko vas iz gospo-darskega, nacijskega, socijalnega in zdravstvenega stališča, bo imenovano knji-žico nujno potreboval. Celokupni material

iz raznih vasi sprejema M. S., ki namera-va stvar natisniti. S to kratko notico hočemo opozoriti marsikaterega inteligenta na vasi, da preštudira svoje selo po imenovanih na-vodilih in tako sodeluje pri velikem delu, da čim bolj spoznamo kulturo lastnega naroda. — Dr. Fedor Mikič.

Nov postopek za spoznavanje draguljev

Da se spozna, ali je kamen pravi ali po-narejen, je mnogo metod, ki pa praktično juvelirju malo služijo, ker na eni strani predpostavljajo kolikortoliko temeljitega znanja mineralogije in fizike, na drugi strani pa je njih izvrševanje vezano na precej komplicirana preučevanja.

Prilikom raziskavanja zbirke dragocenih kamnov na dunajskem naravoslovesnem mu-zeju, sta konstruirala g. docent dr. H. Mi-chel (ravnatelj muzeja) in profesor G. Riedl nov aparat — filter, ki omogoča brez oso-bitega predznanja in popolnoma brez rač-una — s pomočjo tabele spoznavanje dra-guljev.

Metoda bazira na dejstvu, da imajo ka-meni različne absorpcijske spektre. Poleg tega je treba še upoštevati pojave lumi-niscence, to je pojav, da nekateri dragulji oddajo, kadar jih obseva kak luč, zopet lastne posebne žarke, pravimo, da se sve-tijo. Posebno opazujemo to pri smaragdih.

Potom filtrov je pa mogoče absorpcijske spektre modificirati na tako karakterističen način, da označujejo končni pojavi vrsto dragulja. Uporablja se torej dejstvo, da dragulji iste barve, a različnega kemijske-ga sestava dajejo različne absorpcijske spektre.

Luč, ki pasira filter, je karakteristična, m jo je mogoče razločevati tudi neizurje-nemu očesu.

Prva serija filtrov — za zelene kamne, se je izkazala prav dobro. Predvsem sta stavila raziskovalca svojo pozornost na spoznavanje smaragda, turmalina, granata, cirkona, chrysoberylla, zelenega kornada in zelenega stelda.

Kako lahko je delo z novo pripravo, naj pove primer: Preko filtra št. 2 n. pr. daje smaragd rdečo luč, turmalin modro.

Dimenzije aparata so minimalne, tako da obeta biti v kratkem v porabi pri vseh večjih tvrdkah, posebno pa v znanstvenih inštitutih. F. L. Y.

Nov ameriški nebotičnik. Arhitekti v St. Louisu začno v kratkem graditi za družbo »Southern Bell Telephone« nebotič-nik, ki bo imel kar 31 nadstropij. Stavba bo 113 metrov visoka in bo stala osem milijonov dolarjev (okrog 450 milijonov dinar-jev). Za pisarne družbe je rezerviranih 26 nadstropij, dve pa za kurjavo. Eno celo nadstropje bo imelo samo stroje za pogon dvigal. Nad trodelnim vhodom bodo sezi-dali veliko teraso z obširnimi vrtni. V 25. nadstropju bo velika koncertna dvorana brez stebrov. Pri tej priliki omenjamo, da se v Ameriki popolnoma resno bavi znan arhitekt z načrtom, da bi zgradil nebotič-nik, visok 458 metrov. To bo torej najvišja stavba na svetu, ako se sezi-da, ker bo še za polovico presegala Eifflov stolp v Pa-rižu, ki je visok 300 metrov.

Amundsen v Pragi

Praga, 20. septembra.

Naval pred veliko dvorano Lucerne je bil poldrugo uro pred začetkom pre-davanja tako velik, da je bilo komaj mogoče preriti se do svojega prostora.

Ob 8. je bila velika dvorana, v ka-teri je prostora za 4000 oseb, do zadnje-ga kotička polna. Vročina, sopara ne-mosna, pričakovanje še večje! Ob po-pledu na tisočglavo, stisnjeno in od sa-nega pričakovanja nestrpno množico se ni venomer vrila prepiranje, da mora biti na svetu še zelo malo ljudi, ki po-tujejo na severni tečaj . . .

Ob osmih je stopil na oder Amundsen. Tik za njim njegov spremljevalec, pilot Larsen.

V prvem trenutku grobna tišina. No-benega pozdrava, nobenega aplavza. Čutili je bilo natanko: Vsak si ga hoče dobro ogledati in si za večno vtisniti v spomin obraz tega nenavadnega moža. Toda samo en hip, potem pa je zašume-lo po dvorani in oglušilo plosk je po-zdravil junaka snežnih poljan.

Bubi - glaviče pred njim so rle na-prej, oči pa so objemale elegantno po-

stavo v brezhibnem fraku na okraše-nem odru.

Tudi radovednost mora priti na svoj račun. Marsikdo si ga je predstavljal drugače, marsikdo, ki je bil enostran-sko informiran po ilustracijah v dnevnem časopisu, je skoro upravičeno pri-čakoval kaj drugega, bolj divnega in pu-stolovskega. Spominjam se, da je mali židovski fantek poleg mene ves razoča-ran vprašal svojo mami-leben: Mami, zakaj pa se ni pripeljal z aeroplanom? Kaj je nato ponosna mami - leben od-govorila, nisem čul, ker je že pričel go-voriti Amundsen.

Mož visoke, sloke postave, zagorele-ga obraza in sivih las, napravi na opaz-ovalca vtis solidnega prekmorskega trgovca, bankirja ali doslužnega ča-stnika, iz tega obraza gleda dvoje mo-drih, resnih in nenavaden mirnih oči. Kljub temu, da je govoril ves čas svo-jega predavanja strogo, prestrogo znan-stveno, sem vendar opazil, da se te nje-gove oči smejo, da ne rečem, posme-hujejo. Bilo je nekaj v njih in v celi osebi Amundsenovi, ki je jasno govo-rilo: ta mož je v tem trenutku visoko, visoko nad vami, nad množico, za ka-teno nima mnogo smisla. Daje nam,

daje, kako pa jemljemo, za to se ne zanima.

S pomočjo skioptičnih slik nam je po-tem razložil in opisal nevarno potova-nje.

Kako je že od takrat, ko je Blieriot prvi preletel v svojem aeroplančku Kan-al, kako je že od takrat sanjal samo o tem, kako bi po zračni poti dosegel se-verní tečaj. Blížal se je bolj in bolj ure-sničenju, ko je na nesrečo izbruhnila vojna. Leta 1922. je potem moral žrtvo-vati dva aeroplana, ki sta se na posku-snjah razbila na ledu. Šele letos so se mu sanje petnajstih let uresničile. Z dvema strojema, tipa Dornier, se je dvignil proti severnemu tečaju v ne-znane kraje.

»Še nikdar prej,« je pripovedoval, »še nikdar prej me velika, bela tišina ni vabila tako močno, kot ravno sedaj.« Nadalje je opisoval, kako težko in smr-tnonevarno je bilo pristajanje na nezna-nih ledenih krajih, kako hitro so jim zamrzavali steno v večnem ledu, kako so v zadnjem trenutku rešili stroj »N 25« pred prodirajočim starim ledom in kako so noč in dan delali in obdelavali ledene gore — z navadnimi lovskimi noži.

»Med vsem tem, kar sem doživel, ne morem dovolj prehaliti svojih tovari-šev, predvsem vodje mojeg stroja, po-ročnika Larsena.« Zanimivo je, koliko pažnje posveča Amundsen temu možu in kako ga opisuje.

»Ko smo bili s pripravami gotovi, smo zasedli stroja. Motorji so tekli, da se ogrejejo. Larsen je sedel za krmilo. Kljub temu, da je bil stroj zgrajen za težo največ 2500 kg., smo natovorili 3500 kg! Mislim si morete, kakšno se je bilo pričakovanje, ali se bo stroj sploh dvignil! Larsen je sedel pri krmilu kot pri zajterku. Bil je popolnoma miren. Šele v odločilnem trenutku, šele ko je poznal motor na maksimalne obrate (2000 v minuti), šele takrat je zasijala iz njegovega obraza skoro strahovita odločnost, ki je stroj — tudi dvignila. Na svetu je samo en Larsen!«

Tisočglava množica se je ozrla na mladež velikana, ki je sedel za Amund-senom, tisočglava množica je občudo-vala lepega človeka klasičnih potez.

Med poslušalkami pa je kar šuštele. Potem je opisal Amundsen še odhod s severnega tečaja, težkoče pri prista-janju na Spitzbergh in srečno vrnitev. Po končanem opisovanju je zaključil

predavanje z značilnim stavkom: »In kaj naj odgovorim, če me kdo vpraša, kaj je posledica vsega tega nevarnega potovanja? Moj odgovor je: Spoznali smo v kratki dobi enega meseca 2000 km² novega sveta.«

Zdelo se mi je, da bi zelo rad pride-jal: Kdor to razume, bo znal potovanje in rezultat ceniti, kdor pa ne razume, mu pa tudi jaz ne morem pomagati.

Po končanem predavanju zopet vi-harno ploskanje. Viharom povdarjam! In vendar ne ono, ki izraža hvaležnost za doživetje, za vzpostavitev trenutnega kontakta med odrom in občinstvom. Nekaj je trepetalo po dvorani, kakor silna, neslišna veja, ki je sem in tam motila čisto luč. Vzrok je?

Jezik! Način predavanja! Suhopar-nost!

Še nikoli nisem imel prilike, tako moč no čutiti potrebnosti lepega, gladkega predavanja, kakor sinoči.

Amundsen je govoril, oziroma čital sicer razumljivo, vendar slabo, trdo nemščino. Spominjal je na nemške igral-ce, kadar hočejo posnemati Angleže. Da ni imelo dejstvo, slišati in videti velike-ga potovalca v eni osebi, tolike vredno-si, bi imelo predavanje mnogo več

Gospodarstvo

Naraščajoča pasivnost angleške trgovinske bilance

Pred kratkim je bila izdana angleška zunanjetrgovinska statistika za prvih osem mesecev t. l. Uvoz je dosegel v tem času vrednost 867.759.000 (lani v enakem času 808.481.000), izvoz pa 620 milijonov 849.000 (lani v enakem času 619.309.000) funtov šterlingov. Pasivnost znaša torej 246.910.000 funtov šterlingov, dočim je v enakem času lanskega leta znašala le 189.172.000 funtov šterlingov. Uvoz se je napram lani povečal za 7,3 odst., izvoz pa le za neznatno vsoto. Višek uvoza nad izvozom je letos za 30,5 odst., večji kakor lani. Spričlo slabe trgovinske bilance se čujejo v Angliji glasovi, ki menijo, da ostali angleški dohodki v inozemstvu ne bodo zadostovali za stvaritev aktivne plačilne bilance. S pristojnih mest pa se takšna naziranja pobijajo.

Znatnejši povišek uvoza napram lani so zabeležile naslednje glavne skupine: živila, pišča in tobak (za 9,6 milijona), polfabrikati in gotovi fabrikati (za 26,6 milijona funtov šterlingov). Zlasti velik porast uvoza kažejo: v prvi skupini električni predmeti, bombažna preja, svila, prevozna sredstva in izdelki iz gumij.

Izvoz je, kakor smo omenili, v splošnem le neznatno napredoval. Da ni bolj porasel, je krivo kritično stanje v industrijah premoaga ter železa, ki slabo razpečavata svoje blago. Izvoz premoaga je padel v prvih 8 mesecih t. l. na 33,6 milijona ton od 41,7 milijona ton v l. 1924. in 53,2 milijona ton v l. 1923. Nazadovanja izvoza so krive visoke cene premoaga, povzročene zbog visokih produkcijskih stroškov, zaradi česar je angleški premoag za lahkoto izpodrivala na zunanjih tržiščih inozemska konkurenca, predvsem nemška. Deloma pa se je tudi svetovni konzum premoaga zmanjšal. Enako je padel izvoz železnega blaga, in sicer (po vrednosti) od 51,5 milijona v l. 1924. na 45,3 milijona funtov šterlingov v l. 1925. Skoro vse druge skupine kažejo porast izvoza, zlasti preja in tekstilije, stroji ter avtomobili.

Na razvoj angleške trgovinske bilance bodo v bodoče gotovo precej vplivale nove carinske postavke, ki bodo dušile uvoz nekaterih predmetov. Premogovne subvencije vlade pa najbrže niso pripravno sredstvo za stalno zboljšanje izvoza premoaga. Nadalje bo tudi prehod v zlati standard, ki je imel za posledico okrog 10 odst. zboljšanje funta šterlinga, in tako podražanje angleškega blaga za inozemstvo, še dolgo časa slabo učinkoval na izvoz.

Narodna banka SHS

Stanje 15. septembra 1925.

(V milijonih Din; v oklepajih spremembe napram 8. t. m.)

Aktiva: kovinska podloga 520,76 (+6,77); posojila 1153,69 (-7,97); račun za odkup kraljevskih novčanic 1186,37; račun začasne zamene 367,11 (+0,07); dolg države 2966,36; vrednost državnih domen, založenih za izdajanje novčanic 2138,38; saldo raznih računov 1249,63 (+45,92). Skupno 9582,29.

Pasiva: vplačani del glavnice 27,98; rezervni fond 6,47 (+0,21); novčani v tečaju 6124,77 (-4,37); državni račun začasne zamene 367,11 (+0,07); terjatve države po raznih razpisih 32,42 (+7,09); razne obveznosti 810,81 (+41,78); terjatve države za založene domene 2138,38; navedek za nakupovanje zlata za glavnico in fond 74,34. Skupno 9582,29.

Hmelj

Nürnberg, 23. septembra, 100 bal prodanih. Mirno. Srednjeverstno blago cene slabo obdržalo.

Tržna poročila

Zagrebski tedenski sejem (23. t. m.) Dogon v splošnem obilen. Cene goveji živini so ostale v glavnem nespremenjene, le prvovrstni voli in teleta so se podražili za povprečno 50 par. Nasprotno pa so cene sremiskih in domačih svinjanih padle za 50 par pri kg. Od tujih kupcev so ne nekateri iz Slovenije nakupili nekoliko partij konj za Trst. Domači izvozniki so kupovali živino uspeha, ako bi ga bil čital kdo drugi.

Tako se spominjam nekaterih kulminacij, ki so brez učinka padle pod mizo samo radi slabega predavanja. Eden najzanimivejših slučajev: Amundsen pripoveduje, kako so po trudopornem delu prispeli na nasevernejšo točko potovanja. Pripoveduje, s kakšnimi občutki sta z Larsenom zlezla na ledeni hriček, kako sta z nepopolno hvalnostjo vsadila v neskončni, večni led norveško državno zastavo... Amundsen je v trenutnem zatopljenju rastel, se dvigal, na beli steni se je prikazala omejena slika, navdušena roka se je zgrnila k plosku — Amundsen se je ozrl na sliko, in polovico važnega, navduševalnega stavka spregovoril zopet vsakdanje, suhoparno...

Publika se zane v bolesti, navdušenje se tik pred izrazom zruši in umrje... Takih slučajev je bilo precej, zato je ostalo nad predavanjem nehal, kakor sitna, neslišna veša.

Imeli smo zavest zgodovinskega trenutka, imeli zavest in vero v neskončno silo tega moža, toda manjkala je — velika, sveta moč besede!

Pavel Debevec.

no za izvoz v Avstrijo in Italijo. Cene za kg žive teže: voli I, 11 — 11,50, II, 8,50 do 9,50, III, 6 — 8, bosanski I, 9,50 — 10, II, 8 do 8,50, III, 6 — 7, bikli 6 — 9, krave I, 8,50 do 9,50, II, 6 — 7, III, 4 — 5,50, junice I, 9 — 10, II, 7 — 8,50, mlada živina I, 10 do 11,50, II, 9 — 10, teleta 14 — 15 (zaklana 15 — 16,50), svinje domače mesne 13 — 15, pitane 15 — 16, sremse 16,75 — 18 (zaklane 19 — 21), prasci do 1 leta 12 — 13, nad 1 letom 13 — 14 Din. Konji 3000 — 7000 Din. Krma: detelja in lucerna 100 — 125, seno I, 90 — 100, II, 60 — 75, stisnjeno 90, otava 100, slama 60 — 100 Din za 100 kg.

Dumaški svinjski sejem (22. septembra.) Dogon 12.820 komadov. Od tega je bilo iz Jugoslavije 447. Največ je bilo blaga iz Poljske, in sicer 8272 komadov. Debele svinje, zlasti prve vrste, so se podražile za 10 do 15 grošev, dočim so se mesne pocenile za 5 — 10 grošev pri kg. Cene za kg žive teže: debele svinje I, 2,70 — 2,75 (izjemno 2,80), srednje teže 2,55 — 2,65, kmetse 2,40 — 2,70, stare 2,40 — 2,55 in mesne 1,80 do 2,60 (2,65 — 2,70) šilinga.

Dumaška borza za kmetijske produkte (22. septembra.) Čvrstejšje razpoloženje zadnjih dni je nekoliko oslabilo, dati so poročila iz Amerike, zlasti za pšenico, čvrstejšja. Višje cene so privabile več blaga, tako da se je rž nekoliko pocenila. Pšenica je ostala v ceni nespremenjena. Notirajo v šilingih za 100 kg vključno blagovnoprometni davek brez carine, uradno, na debelo: pšenica: domača 37,50 — 39,50, madžarska s Potisja 43 — 44,50, nova 39 do 41,50; rž: domača 29 — 31, madžarska 31 — 31,50; ječmen: domači 35 — 43, slovaški 42 — 48; turščica: 31,50 — 32,50 oves: domači 28,50 — 29,50.

Jugoslavija povabljen k udeležbi mednarodne razstave v Philadelphiji. Iz Beograda poročajo: Na predvečerašnji seji ministrskega sveta je poročal minister za trgovino in industrijo dr. Krajač o posetu direktorja velike mednarodne razstave v Philadelphiji Asher Carter Bakerja, ki je povabil Jugoslavijo k udeležbi na omenjeni razstavi l. 1926. ob priliki 150 letnice neodvisnosti Zedinjenih držav. Baker je dalje predlagal, naj bi Jugoslavija imela stalno razstavo v Philadelphiji, ter je govoril o zanimanju ameriškega kapitala za Jugoslavijo. Dr. Krajač je spraviš s tem v zvezo tudi predstojajočo akcijo za večje posojilo v Ameriki.

Slabi izgledi trgovine in položaj na tržišču vina. Letos so razen peronosporne in ojidja povzročila v vinogradih ogromno škodo tudi neurja. V Hrvaški in Slavoniji ter Bosni in Hercegovini bo zaradi tega trgatav podrednja. Srem je zelo slab. Enako bo Dalmacija imela slabšo trgatav kakor lansko leto. Bačka in Baranja, ki sta bili žrtvi orkana, bosta ostali skoro brez vina. V Banatu bosta imela dobro trgatav. Vršac in Čoka; v drugih krajih Banata je tudi slabo. V Srbiji obeta župa najbolje in bo imela v naši državi najboljšo trgatav; Smederevo kaže središnje izgleda. Južna Srbija bo imela slabo trgatav. Znatno trgatav kakor lani bo imela končno tudi Slovenija. Kakor je podoba, bi tudi povprečna kakovost vin v naši državi precej slabša, kakor je bila lani. Zaradi izgledov znatno manjšega in kakovostno slabšega pridelka so cene starih vinom splošno čvrste. V zagrebški okolici notira navadno belo vino 8 do 12, boljše 10 — 12, v okolici Križevcev navadna vina 5 — 6, boljše 7 — 8, v Dalmaciji in na otokih belo vino 6 — 8, črno 8 do 10, v Vršču beli mošt 6 — 8 Din liter. Trgovina s stari vinom je precej živahna. Cene so čvrste tudi v Avstriji, v Madžarski, Češkoslovaški, Italiji in Franciji. Povsod se mnogo povprašuje po starih vinih radi negotovitosti, kakšna bo kakovost letošnjih vin, ki tudi v drugih državah ne obetajo baš najbolje.

Redni občni zbor ima Topilnica svinca in srebra ter kemična industrija d. d. v Ljubljani, v petek 9. oktobra t. l. v prostorih Slavenske banke, d. d. podružnice v Ljubljani.

Likvidacija. Združene gorenjske žage v Lescah, r. z. o. z., so se razdružile ter so prešle v likvidacijo. Upniki se pozivajo naj zadrugi prilavijo svoje terjatve.

Izvoz žita in moke v Grčijo. V zadnjem času so se zbog čvrstoče lire podražile žitarice v Italiji za inozemstvo, tako da je prenehal izvoz v Grčijo. To prikliso so naši izvozniki, zlasti izvozne tvrdke v Orožu, izkoristili in zaključili več kupcij z Grčijo, s katero so tudi parobrodarske zveze ugodne.

Dobave. Direkcija državnih železnic v Ljubljani sprejema do 2. oktobra ponudbe za dobavo šamotne moke in šamotne opeke, za dobavo strošne opeke ter za dobavo raznega stekla. Predmetni pogoji so na vpogled pri ekonomskem odelanju te direkcije. Vršile se bodo naslednje ofertalne licitacije: 17. oktobra pri direkciji državnih železnic v Subotici glede dobave skretniških ključavnic ter glede dobave šamotne moke in deksitrua; pri direkciji državnih železnic v Sarajevu glede dobave pisalnega materiala — Predmetni oglasi so v Zbornici za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani na vpogled.

Dobave. Direkcija državnih železnic v Ljubljani sprejema do 2. oktobra t. l. ponudbe za dobavo 500 kg banka-kositra, za dobavo zatikačev in raznih žičnikov, za dobavo železa in jekla, za dobavo bakrenih ovi ter za dobavo grafitnih predvinskih masilk. Predmetni pogoji so na vpogled pri ekonomskem odelanju te direkcije. Vršile se bodo naslednje ofertalne licitacije: Dne 1. oktobra t. l. pri intendanturi Dravske divizijske oblasti v Ljubljani za dobavo živil (fižol, namizno olje, svinjska mast, makaroni, riž, pšenični zdrob, sladkor, žitna kava, Franck-kava, kis). Pogoji so na vpogled v pisarni Dravske pekarne čete, soba 42. — Dne 19. oktobra pri direkciji državnih železnic v Sarajevu glede dobave dvigal za lo-

komotive ter glede dobave materiala za razsvetljavo (manometri, regulatorji itd.); pri direkciji državnih železnic v Ljubljani glede dobave 16.300.000 kartonskih vozniških kart in glede dobave 20.000 kg firneža; pri direkciji državnih železnic v Subotici glede dobave materiala za gornji ustroj; pri direkciji pošte in telegrafa v Ljubljani glede dobave 35 dežnih plaščev. — Predmetni oglasi z natančnejšimi podatki so v pisarni Zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani interesentom na vpogled.

Tržaško sladkorno tržišče se v zadnjem času ni mnogo spremenilo. Tendence ostaja dalje mlačna. Precej dobro povpraševanje je bilo po novem sladkorju najpomembnejše spedičije, ki pa je kljub temu v cenah nazadoval. Za poznejše dobave je bilo malo zanimanja. Cene: peščenati sladkor, promptna in najpomembnejša spedičija, fob Reka, v dvojnih vrečah, Lstg. 15,5—14,12; normalni kristali, na potu, Lstg. 15,10—15; fini kristali, v navadnih vrečah, najpomembnejša spedičija, Lstg. 15,15—15,5; isti november-maj, Lstg. 14,10; kocke, prijemljive in promptna spedičija, Lstg. 16,2—16,5.

Uvedba poštočkovnega prometa v Rumuniji. Iz Bukarešte poročajo: Rumunsko finančno ministrstvo je sklenilo uvesti poštočkovni in predkazovalni promet v Rumuniji. Ta sklep bo stopil v veljavo 1. januarja 1926. Začasno bosta fungirala samo dva poštočkovna urada, v Bukarešti in Te mešvaru.

Nespremenjene bančne kondicije v Madžarski. Iz Budimpešte poročajo: Zaradi protesta srednjih bank proti spremenitvi kondicij pogajanja med denarnimi zavodi za znižanje obrestne mere na vlogi niso uspeli. Srednje banke se namreč boje, da bi s tem izgubile klijentelo. Obrestne mere ostanejo torej zaenkrat nespremenjene.

Rezultat Lvovskega iztočnega velesejma. Iz Lvova javljajo: Dne 15. t. m. je bil zaključen V. Lvovski iztočni velesejem. Skoro vsi inozemski razstavljalci so z rezultatom ne-ovoljni in se pritožujejo zaradi majhnih kupčijskih zaključkov. Vrh tega je še zabranjena prodaja razstavljenih inozemskih vzorcev. Vseled tega je rumunski minister Constantescu sam odpotoval v Varšavo, da izposluje ukinitve te zabrane, s katero so posebno prizadeali rumunski trgovci, ki so razstavili sadje, vino, sir in drugo hitro pokvarljivo blago.

Slabljenje rumunskega izvoza. Te dni so, bili objavljeni podatki o rumunski zunanji trgovini v prvih 6 mesecih 1925. Iz teh podatkov je razvidno, da je rumunski izvoz nazadoval. V prvih 3 mesecih t. l. se je izvozilo žita za več kakor 2 milijardi lejev, dočim je v drugem četrtletju padel žitni izvoz na 1 milijardo lejev ter se je obenem uvozilo 36.000 ton pšenice in moke v vrednosti 700 milijonov lejev. Tudi izvoz živine je padel; v prvem četrtletju se je izvozilo žive živine v vrednosti 870 milijonov lejev, a v drugem četrtletju le v vrednosti 850 milijonov lejev.

Borze

23. septembra.

LJUBLJANA. (Prve številke povpraševanja, druge ponudbe in v oklepajih kupčijski zaključki). Vrednote: investicijsko posojilo 95—97 (95—97), zastavni listi Kranjske deželne banke 20—25, kom. zadolžnice Kranjske dež. banke 20—25, Celjska posojilnica 201—205, Ljubljanska kreditna 225—240, Merkantilna 100—105 Praštediona 1068—10, Kreditni zavod 175—185, Strojne tovarne 104—10, Trbovlje 375—387, Večve 120—10, Nihag 38—42, Stavbna družba 165—180. — Blago: les: smrekovi, ozir. jelov. hlodi, od 25 cm prem. naprej, fob nakl. postaja 0—225; madrieri, 75/220 mm, od 4—8 m dolž., monte, fob meja 585—10; janski les po uzancih ljubljanske borze, fob naklad postaja 5 vagonov 170—170, (170); poljski pridelki: pšenica domača, fob Ljubljana 270—0; turščica slavonska, par. Ljubljana 0—217; fižol: prepelica, orig., fob Ljubljana 325—0, ribičan, orig., fob Ljubljana 300—0, mandalor, orig., fob Ljubljana 280—0.

ZAGREB. Bančni papirji so oslabei zbog ogromnih količin blaga, ki se le začelo ponujati spriko visokih tečajev. Nazadovale so Eskomptna za 7, Kreditna Zagreb za 6, Hipo za pol, Jugo za 7, Obrtna za 5. Praštediona za 20 in Srpska za 1 točko. Tržišče industrijskih vrednot je bilo danes živahnije. Zlasti mnogo se je iskala Slavonija. Večji porast je zabeležila Dubrovačka. Zanimanje za vojno škodo je dalje veliko, vendar tečaj ne beleži porasta zaradi večjih realizacij, temveč je za malenkost oslabela. Investicijsko posojilo je poraslo na 87. — Dinar je davi v Curihu za malenkost oslabil. V Zagrebu je tudi danes bila tendenca za vse devize čvrstejša. Zato so vsi tečajji napram večeraj poskočili. Narodna banka ni podvzemala večjo intervencijo. Promet je bil velik in je znašal 20,3 milijona Din. Notirale so devize: Dunaj 788,75—798,75, Berlin 1335—1345, Italija izplačilo 229,83—232,23, London ček 272 in tri osminke — 274 in tri osminke, Newyork ček 56,02—56,62, Pariz 266,91—270,91, Praga 166,4—168,4, Švica 1085—1093, ček 1084,9—1093,9; valute: dolar 55,43 in pol — 55,92 in pol; efekti: bančni: Eskomptna 137—139, Kreditna Zagreb 138—139, Hipo 74—75, Jugo 109—110,5, Ljubljanska kreditna 220—0, Obrtna 90—92, Praštediona 1050—1055, Slavenska 61—62, Srpska 144—145, Narodna 4200—0; industrijski: Eksploatacija 53—55, Dubrovačka, zaključek 700, Sečerača 540—575, Isis 70—75, Outmann 455—460, Slaveks 135—145, Slavonija 59—60,5, Trbovlje 360—375; Drava zaključek 250, državni: investicijski pos 87, agrarne 0—60, Vojna škoda promptna 394—395, za ultimo okt. 398—399.

CURIH. Bbograd 9,20, Berlin 1,2330, Newyork 518,20, London 25,10, Pariz 24,50, Milan 21,12, Praga 15,35, Budimpešta

0,007260, Bukarešta 2,50, Varšava 81,50, Dunaj 72,95, Sofija 3,775.

TRST: efekti: obligacije Julijske Kraljine 48,40, Živnostenski 270, Assicurazione Generali 6350, Riunione Adriatica A 3100, Riunione Adriatica B 3060, Cosulich 265, Dalmazia 275, Libera 460, Lloyd 1280, Oceania 175, Tripcevich 365, Dalmazia cement 630, Split cement 435, Krka 330; devize: Beograd 43,55 — 43,85, Dunaj 340 — 350, Praga 72,75 — 73,25, Newyork 24,40 do 24,60, Curih 471 — 476; valute: dinarji 43 — 43,75, 20 zlatih frankov 93 — 97, zlata lira 473,08.

DUNAJ, Beograd 12,57 — 12,61, Berlin 168,66 — 169,26, Budimpešta 99,25 — 99,65, Bukarešta 3,4475 — 3,4675, London 34,3450 do 34,4450, Milan 28,85 — 28,94, Newyork 708,75 — 711,25, Pariz 33,52 — 33,68, Praga 20,9850 — 21,0650, Sofija 5,1350 — 5,1750, Varšava 116 — 116,50, Curih 136,82—137,32; dinarji 12,54 — 12,60.

PRAGA, Beograd 61,10, Curih 652,50, London 163,55, Milan 137,75, Dunaj 476,375, BERLIN, Beograd 7,45, Newyork 4,195, Milan 17,10, Praga 12,432.

LONDON, (Opoldne) Beograd 272, Newyork 484,66, Italija 119, Švica 25,10, Dunaj 34,43.

NEWYORK. (Zaključno po borzi 22. t. m.) Beograd 1,77 in tri četrtinke, London kabeli 4,84 in pol, Švica 19,30, Italija 4,07 int tri četrtinke, Dunaj 14,25.

Sport

S. K. Celje: Atletiki 5 : 0 (2 : 0)

Celje, 22. septembra.

Prošlo nedeljo sta se srečala po dveletnem presledku na igrišču »Pri Skalni kleti« stara celjska rivala, da preiskusita svoji deloma z mlajšimi močmi izpopolnjeni postavi v borbi za prvenstvo celjskega okrožja, kateremu sledi v spomladni finale za prvenstvo Slovenije.

Kakor je bilo pričakovati je prošla igra tipično sliko prvenstvenih tekmovalcev. Brez obzirno borbo za zmago, katere se je na mah izrodila v preoster tempo, da je bila pogostoma potrebna intervencija sodnika. Petnajst minut pred iztekom regularnega časa je moštvo Atletikov demonstrativno odstopilo.

Potek igre. V prvem polčasu odprta, precej nervozna igra z izmeničnimi napadi; na strani Atletikov lepe kombinacijske poteze, ki pa jim ne prinesejo nobenega uspeha. Sportnemu klubu se posreči po Popoviču doseči vodstvo ter malo pred koncem tega polčasa povišati rezultat s pravilno diktirano enajstmetrovko na 2 : 0. V drugem polčasu najprej lahka premoč S. K. Celje, katere pa postane vse bolj izrazita tako, da se igra proti koncu tega polčasa večinoma samo na nasprotnikovi polovici. Trije drugi goli so zaslužena nagrada boljše moštva. Med igro je prišlo nekoliko kratko do ne-ljubega prekanja med nasprotnimi igralci, pri čemur so se odlikovali posamezni igralci Atletikov z izrazi, ki nikakor ne spadajo na sportno igrišče in ki dajejo žalostno spričevalo o njihovi pomanjkljivi sportni in splošni vzgoji.

Tudi publika se je vedla precej nedisciplinirano, zlasti kadar je bil S. K. Celje v napadu. Sodnik je imel igro dobro v rokah. —

Avstrija : Španija

Prihodno nedeljo se vrši na Dunaju druga tekma med reprezentancama Avstrije in Španije. Prva tekma je bila odigrana v Barceloni decembra lanskega leta. Takrat so zmagali Španci z 2 : 1. Po nedeljski neodločeni tekmi v Budimpešti, pri kateri Avstriji, kakor znano, niso postavili svoje najboljšje garniture, se pričakuje izid nedeljske tekme v vsem sportnem svetu z izredno napetostjo. Španski nogomet je na izredni višini, vseled česar se vse druge reprezentance z vsemi močmi trudijo, da bi premagale špansko reprezentanco. Ta zmaga je nekaj pomeni.

Ob tej priliki hočemo navesti nekoliko podatkov iz zgodovine španskega nogometa. Španski nogometni savez (Real Federación Espanola de Football Association) obstoja v sedanjih formi od leta 1913. Takrat je bil tudi sprejet v FIFA. Prve državne prvenstvene tekme so se vršile v Španiji leta 1902. Te tekme so bile precej burne, zlasti ker organizacija saveza takrat še ni bila prvovrstna. Glede igranja inozemcev, ki so smeli nastopiti šele, ako so dobili šest mesecev prej dovoljenje, se je zelo grešilo. Zgodilo se je, da je pri prvenstvenih tekmah igralo v enem klubu celo šest angleških profesionalcev. Vseled tega je prišlo čisto do sporov in španski savez se je v desetih letih ločil v dva saveza, in sicer leta 1910 in 1913. V teh letih sta zaradi tega tudi po dva kluba dobila naslov državnega prvaka. Bila sta to Athletic Bilbao in Barcelona. Oba saveza sta leta 1913 prosila za sprejem v FIFA, ki je seveda morala

obe prošnji odkloniti. V teh razmerah sta se oba saveza morala zopet združiti. Novi kraljevski španski nogometni savez, ki je imel svoj sedež v Madridu, je bil nato sprejet v FIFA.

V vojnem času tudi Španija kakor ostale države ni mogla igrati mednarodnih tekem, dočim so se prvenstvene tekme vršile brez presledka. Leta 1920. je Španija prvič zopet nastopila v mednarodni borbi, in sicer na olimpijadi v Anversu, kjer je njena reprezentanca dosegla za belgijsko drugo mesto. Na tej olimpijadi so Španci z lahkovto porazili reprezentance Danske, Švedske, Holandije in Italije, morali pa so z 1 : 3 kloniti Belgiji. Toda že leto kasneje se je španska reprezentanca v Bilbau z 2 : 0 mogla revanžirati Belgijcem.

Špansko moštvo, ki bo v nedeljo igralo na Dunaju, je sestavljeno nastopno: Zamorra (Espagnol)Vallana (Arenas), Passarin (Madrid)Samitier (Barcelona), Gamberena (Irun), Pena (Bilbao)Piera (Barcelona), Cubells (Valencier), Errazquin (Irun), Carmelo, Aguirrezabala (oba Bilbao).

Razpis stafete Kranj-Ljubljana

(24 km) za prehodno darilo S. K. Jadran. 1. LLAP. razpisuje na dan 11. oktobra 1925. Stafetni tek Kranj-Ljubljana (24 km) za prehodno darilo S. K. Jadran. 2. Stafeta se vrši vsako leto v jesenski sezoni, dokler ne bo doseženo prehodno darilo in ima zgolj propagandni značaj za lahkotletični sport v Sloveniji. Klub, ki dobi darilo 3 leta zaporedoma ali oni, ki ga dobi najmanj trikrat v presledkih, mu pripade prehodno darilo, ki se nahaja v začasni posesti S. K. Jadran, zmagovalca leta 1923. 3. Stafete se lahko udeležijo vsi v LLAP vključeni klubi s svojimi verificiranimi atleti. 4. Tek se vrši na cesti Kranj-Ljubljana. 5. Start pri 24. km ob 10.30 dopoldne, cilj pri glavni pošti v Ljubljani. 6. Stafeta ima 5 predaj, torej 6 tekačev po 4 km, z izjemo prve stafete: 3 tekačev po 8 km, ki jo postavi S. K. Jadran. 7. Stafeta se vrši letos 11. oktobra 1925. 8. Prijave s prijavnino 50 Din je poslali na naslov: Ivan Baltesar, ravateljstvo drž. železnice, Ljubljanski dvor, do 4. oktobra ob 12. Naknadne prijave se sprejemajo proti dvojni prijavnini do 8. oktobra ob 12. uri.

Nov lahkotletski svetovni rekord. Pri lahkotletskem tromatchu Švedska-Norveška-Danska, ki se je vršil prošlo nedeljo v Oslu, je Šved G. Lindström postavil s 67,04 m nov svetovni rekord v metanju kopja. Dosedanji rekord je držal Fince Myrrhä s 67,04. V tromatchu je zmagala Švedska z 31 točkami pred Norveško (27) in Dansko (14).

Iz LNP. (službeno.) Jutri, v petek, dne 25. t. m. ob 19,45 seja u. o v restavraciji »Ljubljanski dvor«. Opozarja se ISSK. Maribor, ZSK. Hermes in MO v Mariboru, da se bo na tej seji žrebal pokalni zmagovalce. Tajnik I.

Novinarske izkaznice JNS. Vse dosej izdane novinarske izkaznice JNS se anulirajo s 28. septembrom t. l.

Službeno iz hazenskega podsaveza. V nedeljo dne 27. t. m. se vrše v Ljubljani sodniški izpiti za hazenske sodnike. Opozarjajo vsi vsi zg., zlasti oni, iz Maribora in Murske Sobote, da se pravočasno javijo, ako nameravajo polagati izpite. Rok prijave do petka zvečer ob 6. uri. Prijavi je treba priložiti 30 Din prijavnine. Izpite morejo polagati le oni gg., ki so izpolnili 21. leto. Na katerem igrišču se izpiti polagajo bo pravočasno objavljeno. — Tajnica.

Zahvala

Oblastvena koncesijonirani Krojni šoli Ljubljana, Židovska ul. 5.

Podpisani učenci Vam ob zaključku krojnega tečaja izrekamo najprijetnejšo zahvalo za Vaš dober kraj, ki ste ga nas učili in bomo Vašo dobro šolo povsod pripomnili.

V imenu mojstrov in pomočnikov: I. IVANUŠA, kroj. m. v Varazdinu, za učence: JULIJA BISER, krojčica v Tuzli.

Izjava

Naznanjam, da nisem plačnik za dolgove, ki bi jih kdorkoli naredil na moje ime.

1874 Josip Felicijan

Spodnje Kraše, p. Šmartno ob Dreti.

Svarilo

Da obvarujem stranke, ki so v poslovnih zvezi s prot. tvrdko Ant. Grundner, umetni in valjni mlin ter trgovina z dež. pridelki v Poljčanah, ki usojam opozoriti kot sodružabnik tvrdke, da moja žena Marija ni upravičena z

Prokop Prokopovi:

Mali oglas

(Prevod iz češčine.)

(Konec.)

«Nimam imetja, imam samo očeta in čast. To je vse moje bogastvo. Nobene zahrbtnosti misli ne poznam. Vedno sem gojil željo, da bi bila tista, ki bo nekoč nosila moje ime, zakaj to je vse, kar ji morem dati v dokaz svojih poštenih namenov, kar ugotavljam kot nekaj posebnega važnega... no, torej, vedno sem želel, da bi ne bila odvisna samo od tega, kar zaslužim jaz, da bi bila samostojna. Jaz bi pa živel ob njeni strani skromno življenje zvestega čuvarja njene dobrote in plemenitosti, pripravljen strčiti vse, da bi ji igral vedno smehljaj na obrazu. Več si ne želim. To bi mi bila najlepša nagrada. Človek, ki deluje poleg svojega urada še kulturno, ki živi v delu od ranega jutra do poznega večera, se sčasoma privadi sanjati o oazi. Sanjati o oazi med napornim vsakdanjim delom. In če bi se mi te sanje uresničile, bi bil slab in ne bi bil človek, če bi ne žrtvoval v globoki hvaležnosti vsega svojih dražestni, vso svojo silo in voljo, vse veselje do nadaljnjega dela in življenja zanjo. Vaše Visokoblagorodje piše: naša nada! Vaše Visokoblagorodje naj mi blagovoli oprostiti: rad bi bil odloemek te nade, jaz, ubogi siromak...»

In Tatinak piše. Pero škriplje, pike in vejice se vrste, črka se stiska k črki. Sila volja in prepričanje, da mora ugažati na prvi pogled, da je zmaga na pragu, da je treba samo seči po nji, samo vzkliti: tu!, vodi Tatinakovo belo roko in usmerja tok misli, domislekov in najrazličnejših malenkosti v vztrajnostjo železniškega čuvaja.

Naenkrat pa obstane tok misli, roka se ustavi, pero usahne. Tatinak stoji kot na križpotju, kjer se je nenadoma zbrala velika gruča ljudi, živali in stvarji, pa ne more ne naprej ne nazaj. Zdi se mu, da je težko ranjen. Divji dvom se oglaš, bliža se, že mu sedi za vratom, že ga je podrl na tla, duši ga in davi... Kar se mu prikaže mili obrazek iz davnih dni! Krasna in plemenita Hedvika Lancelova, dobra prijateljica iz prvih dni mladosti. Bila je čudovita devojka, črnolasa, duhovita, z lepo oblikovanim nosom, pravičnimi in propor-

cionalnimi ustnami, črnih, globokih oči. Hedvika Lancelova je bila bajno lepa, njen oče baje bogat. Imela je vsega v izobilju, samo zdravja ne. Pred dvema leti so jo omožili. Odpotovala je z neznanim mladeničem na Riviero in se ni vrnila več. Zakon ji ni dal tega, po čemur je hrepenela. Zdravja ni bilo mogoče kupiti.

Tatinak razprostre novine po mizi in čita počasi, menda že stopetdeseti, mali oglas. — »Za zelo lepo 19 letno plavalasko, skromno in tiho.« Spomin na nekdanjo prijateljico mu silijo solze v oči. V domišljiji vidi na belih stenah stanovanja sliko gospodične, preproste plavalaske, ki hrepeni po osvobojenju. In tako mu je pri srcu, da bi poljubljil, vroče, neskončno poljubljil. Ali soba je prazna, vse je v misli, da ni daleč okoli bitja, ki bi se dalo objeti in poljubiti na usta na čelo, bi je v srce kot železna pest. V Tatinaku se zbudi novo čustvo. Hedvika Lancelova je bila ena. Ali je mogoče, da bi se zdaj v tem svečanem trenutku vrnila? Ne, ona se ne vrne več. Tatinak tega noče. Tatinak hoče biti srečen, hoče napraviti dobro kupčijo. Ne izgovori tega, vendar se mu na pozna na obrazu.

Naglo stopa po sobi sem in tja. Pismo je napisano. Čez pol ure se stemni. Čez pol ure se Tatinak obleče in pojde oddati pismo na pošto. Po ulici gre kakor grešnik. Pogledi mimoidočih ga žgo. Čuti, kako vsi ti ljudje vidijo, da nese pismo. Najraje bi se vrnil. Kar opazi nekega mladiča v temnosivem raglanu. Tatinak je prekoračil parkrat ulico, ali mladič mu je neprestano za petami. In hodi prav tako nervozno kot on. Tudi on bega z očmi po mimoidočih, po izložbah, tudi on se neprestano zanima za tlak. Tatinaku postaja tesno pri srcu. Ves se trese. Pot mu lile s čela. V taktem loku usmeri korake k nabiralniku. Se nekaj korakov. Je že pri cilju. Tatinak stopa zdaj počasi kot delničar, dostojanstveno, kakor da bi imel dovolj časa, prijazno se smehljaj; toliko žensk je okrog, toliko vonjav in pozdravov. Tatinak stopa pokonci, nos ima nalašč malce privzdignjen, ustaice zategnjene v lahčen smev. Ponosno potegne iz žepa široko pismo ter ga neprislusno spu- sti v nabiralnik. In nihče naokrog ni slišal, kako je padla tisti hip težka žrtev na kladu.

«Gospod Tatinak!»

Tatinak mahoma ostrmi in obstane. Molče stoji kot zločinec. Boji se ozreti, rad bi hitel naprej, pa so mu noge kot dva kola, zabita v zemljo. Klic se ponovi. Glas se nekam znan. Tatinak se- že z roko mehanično po klobuku, toda najraje bi se pogreznil v zemljo. Tako nepričakovano!

«Klanjam se, gospodična Bernhardto- va, videl vas nisem že...»

«Kaj pa ves čas počenjate? Ali tudi odgovarjate na male oglase?» Tatinak je rdeč kot eksotična roža, ki jo ima prijateljica na klobuku, in trenutno ne ve, kaj bi pametnega rekel.

«To je včasih goljufija, tak oglas! Da, če se spominam naše Berte, kakšne je uganjalo to dekle... Sicer pa, saj me spremitte, kajne? Ne mudj se mi, vam

tudi ne. Nobenega izgovora, pojdite. Mož je na Moravskem, torej sem vdova...»

Tatinak se prijazno pokloni. «Da, kaj sem hotela povedati... ah, da, Berta! To vam je zvitorepka, prava zvitorepka, kaj vse ji pride na misel! Zadnjo soboto so se v družbi domenili in poslali v novine mali oglas. Boga- tatjec, no, saj veste, kako se to dela, da bi se seznanil z lepo devojko in sicer pod šifro: avto na razpolago. Veste, avto je danes najboljša vaba. Stosede- deset ponudb so dobile te navihanke. Citale so jih več dni. In Berta je pripo- vedovala, da so tako imenitno potegnile vso to družbo starih devic in osam- ljenih deklet, da je bilo veselje. In kaj mislite, kaj so počele navihanke potem?

Povabile so dvajset najboljših vročerk- nih in zaljubljenih devic pred muzej... kaj pa vam je, gospod Tatinak, saj ste bledi kot kreda?»

«Da... ah... to je trenutek... če ho- čete, lahko sedeva... no, jaz prav za prav ne vem... bled sem, pravite? To se pripeti često... Imam pet kron, če hočete, lahko stopiva v slaščičarno. Torte so po osemdeset vinarjev. Jaz dve, vi dve, pa še nazaj dobim nekaj. Njena hčerka tleskne z ročicami.

«To se najemo! Jaz imam tudi pet kron. Zložimo skupaj... Jaz imam rada one z belo kapico!»

Tatinak motri to zgovorno dekletce, v ušesih mu brni poulični šum, ozira se okrog in zdi se mu, da se mu vsa oko- lica smeje.

TRI 30%

TRI-SODA Mencanje in drgnjenje poškoduje vlakna tkanin.

TRI-soda sama od sebe razkroja nesnago, vsled tega je mencanje in drgnjenje nepotrebno.

TRI-soda je produkt nafte in radi tega tudi za najfinejše perilo neškodljiva.

Z uporabo **TRI-sode** se poveča trpežnost perila za **30%**

Mestna hranilnica v
Crnomlju razpisuje mesto

pisarniškega uradnika.

Prednost imajo oni, ki so izve-
bani kapelniki za godbo na pi-
hala in lok. Biti mora popolnoma
zdrav. Plača po dogovoru.

5492a

Redka prilika!

Trgovska hiša

dvofrontna, na zelo frekventnem mestu z
dolgo vpeljano trgovino in stanovanjem
v Celju ter

lepa vila

v najlepši legi mesta Celja s sadnim in
zelenjadnim vrtom, električno razsvet-
ljavo itd. s takoj prostim večjim sta-
novanjem **proda zelo ugodno**
Jos. Kirbsch, Celje. 5473

L. Mikuš
LJUBLJANA, Mestni trg 13
izdelovatelj dežnikov
Na drobno! Na debelo!
Zaloga sprehajalnih pallo
Stari dežniki se nanovo preoblikujejo.

Premog, drva, oglje, briketi, koks
Ilirija, Kralja Petra trg 8, tel. 220.

Potrjim s srcem naznanjamo vsem
sorodnikom, prijateljem in znancem
tužno vest, da je naša ljubljena hči

Gabrijela Eckert

v sredo, 23. septembra [jutraj po dolgi,
mučni bolezni] mirno v Gospodu
zaspala.

Pogreb se vrši v petek, 25. sep-
tembra ob pol 4. iz deželne bolnice
na pokopališče k Sv. Križu.

Ljubljana, 25. septembra 1925.

Zalujoči ostali.

V modnem salonu M. SEDEJ-STRNAD

LJUBLJANA, Prešernova ulica 3

so dole

zadnje novosti v klobučevinastih (filcastih)
in na modernejših klobukih

Zalni klobuki vedno v zalogi — Postrežba točna —
Cene zmerno 3450

Modistinja

spretna z večletno

prakso

se takoj sprejme v

modni salon

Marija Götzl,

Kongresni tr. 8.

Priporočamo knjigo:

Stojanovič A.,

Kumanovska bitka.

Popis bitke in njen po-

men z dvema zemljevi-

doma. Knjiga velja s

poštino vred Din 31.—

ter se naroči pri

Tiskovni zadrugi

v Ljubljani.

Prešernova ulica 54

RENAULT avtomobili

danes neprekosljivi

za avto-takse, potnike in zdravnike in
kot osebni, tovorni in avtobus-vozovi
ker so najsolidnejši, najtrpežnejši in
najcenejši pri uporabi.

Zastopstvo za Slovenijo:

A. Lampret, Ljubljana,

Krekov trg št 10.

4872-a

Modni salon

IVANKA STEGNAR

Ljubljana, Rimska cesta št. 10

je prejel najnovejšo modelo

damskih klobukov.

Vsa popravila, nakitjenja in preoblikovanja točno
po najnižjih cenah.
Zalni klobuki vedno v zalogi.

3508

Ljubljanska posojilnica

r. z. z o. z v Ljubljani

Mestni trg št. 6

sprejema vloge na hranilne knjižice
in tekoči račun ter jih obrestuje
najugodneje.

Večje in stalne vloge obrestuje po dogovoru.

Posojila daje proti popolni varnosti na
vknjižbe, poroštva in proti zastavitvi.

Na obroke in posodo
prve svetovne fabrike: STEINWAY, FORSTER, DÜSSELDORF-
FER, Original STEINWAY itd. dobite let pri
muziku-strokovnjaku (bivšem učitelju Glasbene Matic)

ALFONZ BREZNIK

Ljubljana, Mestni trg 4, poleg magistrata.

Istotam najugodnejše izbira vsakovrstnih godal, mojstrskih
violin in najfinjših strun.

Najugodnejša tržnica Jugoslavije!

61a